

Møte onsdag den 9. juni kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 95):

1. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om årsmelding fra styret for Pensjonsordningen for stortingsrepresentanter for budsjettåret 2003 (Innst. S. nr. 193 (2003-2004), jf. Dokument nr. 9 (2003-2004))
2. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om økonomiske rammebetingelser for filmproduksjon (Innst. S. nr. 228 (2003-2004), jf. St.meld. nr. 25 (2003-2004))
3. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Karita Bekkemellem Orheim, Reidar Sandal, Trond Giske og Knut Storberget om lovfestet tilbud om krisesentre (Innst. S. nr. 227 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:17 (2003-2004))
4. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Inga Marte Thorkildsen, May Hansen og Heikki Holmås om tiltak for å ivareta ofre for incest (Innst. S. nr. 226 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:31 (2003-2004))
5. Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene John I. Alvheim og Bjarne Håkon Hanssen om tilrettelegging av fastlegers mulighet til å tilby legemiddelassistert rehabilitering (Innst. S. nr. 211 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:56 (2003-2004))
6. Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 11. mai 2004 (jf. Innst. O. nr. 71):
«Stortinget ber Regjeringen innen utgangen av 2004 legge frem sak for Stortinget på egnet måte om oppnevning av spesialnemnd for behandling av søknader om dispensasjon fra lov om bioteknologi knyttet opp til § 2-14 og forslag til forskrifter.»
7. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 11. mai 2004 (jf. Innst. O. nr. 71):
«Stortinget ber Regjeringen om å utrede opprettelse av biobanker for navlestrengsblod og legge fram saken for Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2005.»
8. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 3. juni 2004 (jf. Innst. O. nr. 80):
«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå og legge frem en oversikt over og en evaluering av regelverket for friinntektsordningene knyttet til de ulike trygde- og stønadordninger basert på folketrygden.»
9. Referat

Presidenten: De innkalte vararepresentanter, for Sør-Trøndelag fylke Anne Kathrine *Slungård* og for Østfold fylke Ulf *Leirstein*, har tatt sete.

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om permisjon for representanten Kjell *Engebretsen* i tiden fra og med 9. juni til og med 11. juni for etter invitasjon å delta som foredragsholder i et seminar i Almaty i Kasakhstan.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

- Søknaden behandles straks og innvilges.
- Vararepresentanten, Sverre *Myrli*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Sverre Myrli er til stede og vil ta sete.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet – om nødvendig – fortsetter utover den reglementsmessige tid kl. 15 til dagens kart er ferdigbehandlet.

– Det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om årsmelding fra styret for Pensjonsordningen for stortingsrepresentanter for budsjettåret 2003 (Innst. S. nr. 193 (2003-2004), jf. Dokument nr. 9 (2003-2004))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, se side 3098)

S a k n r . 2

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om økonomiske rammebetingelser for filmproduksjon (Innst. S. nr. 228 (2003-2004), jf. St.meld. nr. 25 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet og Høyre 15 minutter hver, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti 10 minutter hver og Senterpartiet, Venstre og Kystpartiet 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Foreløpig er ikke den angjeldende statsråd kommet på plass, men presidenten foreslår likevel at vi starter dagens debatt, og så kommer hun vel etter hvert. – Det anses vedtatt.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:04:53] (ordfører for saken): Saken vi i dag har til behandling, har sin bakgrunn i merknader og forslag som fremkom under Stortingets budsjettbehandling.

I forbindelse med budsjettbehandlingen fremmet et flertall, alle unntatt regjeringspartiene, et forslag om at Regjeringen innen 1. mars 2004 skulle legge frem for Stortinget en egen sak om vurdering av de økonomiske rammebetingelser for norsk filmpolitikk. Det ble fokusert på at man ønsket å utløse størst mulig grad av privat risikokapital, at billettstøtteordningen skulle videreføres, og at man skulle gjennomgå skatte- og momsregimet.

Meldingen som ble fremlagt, svarer i liten grad til det oppdraget som stortingsflertallet gav. Så har også kulturministeren gitt uttrykk for at hun i liten grad ønsket å fremlegge en stortingsmelding på så kort tid. Hun har også omtalt sin egen melding som en tynn flis. Dette er et synspunkt som jeg som saksordfører deler.

Under behandlingen av disse økonomiske rammebetingelsene for norsk kino- og filmbransje har man sett klart at bransjen har stått svært samlet i sine synspunkter. Både produsenter, regissører, skuespillere osv. synes å være enige om at man ønsker mest mulig forutsigbarhet i støtteordningene, at man ønsker 6 pst. mva., og at man ønsker etableringer og incentivordninger for å trekke utenlandske produksjoner og langsiktige investorer til bransjen.

Når det gjelder produksjonsstøtte og billettstøtteordninger, registrerer flertallet at det er en konstruktiv dialog på området, og uttrykker håp om at man skal komme frem til omforente løsninger. Det er flertallets syn at ordningene som eksisterer, ikke skal endres nevneverdig, fordi ordningene i all hovedsak ser ut til å gi de effekter som er forutsatt.

Flertallet forholder seg til at støtteordningene skal evalueres etter fem år, slik det ble slått fast i vedtaket i statsbudsjettet i 2001. For Fremskrittspartiets del åpner vi imidlertid for at i den grad det skal være aktuelt å endre dagens ordninger før denne perioden er omme, bør det skje ved å flytte midler fra konsulentvurdert til markedsvurdert støtte.

Det er for øvrig et mindretall i komiteen som i innstillingen går inn for at man skal opprette to separate budsjettposter for billettstøtte og filmproduksjon på statsbudsjettet og gjøre billettstøtten til en overslagsbevilgning. Fremskrittspartiet er ikke med i dette mindretallet.

Når det gjelder stortingsflertallets ønske om en vurdering av merverdiavgiftssatser og skatteregler, er dette i liten grad besvart i meldingen. Flertallet merker seg at Regjeringen ikke ønsker å gå inn for et eget merverdiavgiftsreglement for film- og kinobransjen. Verken bransjen eller flertallet er enig i dette.

Fra SVs, Senterpartiets og Fremskrittspartiets side mener vi at det bør kunne innføres en 6 pst. mva. for kino- og filmbransjen med virkning fra 1. januar 2005. Vi har merket oss at Arbeiderpartiet ønsker at dette skal innføres noe tidligere, fra 1. november 2004. Jeg håper imidlertid at Arbeiderpartiet vil gi sin subsidiaire støtte til en innføring fra 1. januar.

Ordningen med at man i dag ikke er innenfor moms-systemet, innebærer mye ekstraarbeid innen film og kino fordi sekundærmarkedet har momsplikt. Den praktiske konsekvensen er at man får fradrag på moms bare for en

del av utgiftene som man har. Det er også riktig å trekke paralleller til NRK, som har fått 6 pst. moms, som gir betydelig fradrag for inngående avgift. Det vil derfor være fornuftig å innføre en generell 6 pst. momssats for film- og kinobransjen.

Etter hva vi har erfart, mener bransjen å ha beregnet seg frem til at dette vil være et løft på ca. 40 mill. kr for bransjen sett under ett. Det må imidlertid presiseres at for enkelte av de kommunale kinoer, de som ikke er innenfor det momssystemet man har pr. i dag, kan det ha marginale negative konsekvenser. Senterpartiet og SV ber sammen med Fremskrittspartiet om en evaluering av dette etter minimum tre år. I praksis kan denne evalueringen gjerne falle sammen med evalueringen av billettstøtte- og produksjonsstøtteordningen.

Når det gjelder incentivordninger, har flertallet merket seg at stortingsmeldingen i liten grad drøfter dette. Flertallet mener at det vil være riktig å innføre incentivordninger som kan trekke produksjon av utenlandsk film til Norge. Dette gjøres i svært mange andre land, og Norge kommer kjapt i bakleksa om man ikke innfører slike incentivordninger.

Om vi kan klare å trekke utenlandske produksjoner til Norge, vil det ha flere positive effekter. Det vil selvfølgelig være svært viktig for norske filmskapere å etablere kontakter med utenlandske produksjonsmiljøer, og i tillegg vil vi gjennom slike produksjoner få tilegnet oss knowhow som vil kunne løfte bransjen i Norge. Et annet forhold er selvfølgelig at utenlandske produksjoner i Norge vil gi en omsetning både i norsk bransje og i de enkelte lokalmiljøer hvor produksjonene vil være.

Om vi skulle få det til slik at vi blir produksjonsland for en stor internasjonal produksjon, vil dette kunne få positive reklameeffekter for Norge også innen handel og turisme. Det vises her til New Zealands effekter av «Ringenes Herre»-produksjonen og til at en rekke andre land har hatt mindre produksjoner de har fått gode reklameeffekter av. Det er derfor med stor glede jeg konstaterer at et flertall i komiteen ber Regjeringen legge frem en gjennomgang av ulike tiltak som kan bidra til flere utenlandske produksjoner i Norge, og viser til både refusjonsordninger, skattefordeler og skattekreditter.

Det er viktig at dette ikke er en sak som legges nederst i en skuff. Det er derfor viktig at vi får dette til behandling i inneværende stortingsperiode.

For øvrig vil jeg vise til innstillingen fra komiteen, som også omhandler noen merknader om regionale filmfond og om reklame.

Med dette tar jeg opp de mindretallsforslag som Fremskrittspartiet er med på i innstillingen.

Presidenten: Representanten Ulf Erik Knudsen har tatt opp de forslag han refererte til.

Torny Pedersen (A) [10:12:03]: Med filmer som «The Beautiful Country», «Salmer fra kjøkkenet», «Bare Bea», «Buddy» og mange andre har norsk film satt rekord både i antall og publikumsoppslutning. Det er filmer i forskjellige sjangre. Noen er for et bredt publikum,

andre for en mindre målgruppe, men like viktige er de. Et stort miljø skal til for å lage film: skuespillere, produsenter, regissører og filmarbeidere, for å nevne noen. Film er et godt eksempel på samspill og lagånd. Men norsk film er også noe mer. Det er en viktig uttrykksform for norsk språk, kultur og formidling av verdier. Norsk film er viktig, ikke minst siden det er så mange amerikanske Hollywood-produksjoner på kino.

Dette er noe av bakteppet for den saken vi skal behandle i dag. Hovedspørsmålet blir: Hvordan skal vi opprettholde og videreutvikle produksjonen og suksessen norsk film har hatt? Det er derfor vi i budsjettet for 2004 foreslo at man må smi mens jernet er varmt. Vi mente at det var naturlig å foreta en gjennomgang av støttesystemet. Vi ble noe skuffet da svaret kom gjennom St. meld. nr. 25 for 2003-2004, om rammebetingelsene for filmproduksjon. Det kan se ut som om kulturministeren og film ikke passer helt sammen, og da uteblir viljen til satsing. Ikke bare gir ikke meldingen noe større løft, men statsråden har både i statsbudsjettet før jul og nå i revidert budsjett kuttet i støtten til produksjon av norsk film.

Under arbeidet med kulturmeldingen var reaksjonene fra regjeringspartiene på Arbeiderpartiets, SVs og Senterpartiets kulturloft at vi drev populistisk overbudspolitik, eller at vi sparket inn åpne dører. I merknadene til denne meldingen er ikke regjeringspartiene med på målet om minst 20 langfilmer hvert år og at 25 pst. av kinobesøket skal være på norske filmer. Jeg kan ikke se at dette er uansvarlig overbudspolitik, med mindre Regjeringen har tenkt å kutte i produksjonsstøtten. På den andre siden kan jeg ikke se at dette er å slå inn åpne dører. Da hadde det vel vært mer betimelig å være med på prioriteringene. Vi fikk heldigvis stoppet forslagene om kutt i filmstøtten. Det var én av mange ting som måtte på plass før Arbeiderpartiet gikk inn i forlik med Regjeringen om revidert nasjonalbudsjett. Og nå står det om spørsmålene om rammevilkårene.

Et av de viktigste tiltakene som ikke var tatt med i meldingen fra Regjeringen, var innføring av merverdiavgift for kino- og filmbransjen. Regjeringen skyver dette framfor seg ved å si at dette skal komme i en senere vurdering. Heldigvis er det et flertall i komiteen, bestående av SV, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet, som ønsker en slik innføring. Vi ønsker at satsen skal være på 6 pst. Dette er også kravet fra en samlet bransje, både Norsk film- og TV-produsenters forening, Film&Kino og Norske filmbyråers forening. Innføring av moms har mange fordeler. Momssystemet, slik det fungerer i dag, gjør at det blir mye ekstraarbeid for produsentene, som må skille mellom inntekter fra kinoen og sekundærmarkedene, som f.eks. salg og utleie av VHS og DVD. I dagens system er det kun fradrag for inngående avgift til bruk i den avgiftspliktige delen. Dette er komplisert og har også vært gjenstand for rettslig vurdering. Nå får vi ryddet opp i dette én gang for alle. Videre er det slik at for kinoene nå vil det være like fradragmuligheter uavhengig av eieform. For kinoer som f.eks. er AS, vil det nå bli muligheter for fradrag for moms i drift og investeringer. Dette er forbedringer som vil virke positivt.

Et annet viktig moment er at NRK har 6 pst. moms, med fullt fradrag.

Men det aller viktigste er at dette vil gi spillefilmprodusentene bedre økonomi. Vi har bedt departementet regne dette ut, men det kunne de dessverre ikke gjøre. De viser til den utregningen PricewaterhouseCoopers har gjort for bransjen, basert på 2002-tall. Her går det fram at produsentene vil spare 19,2 mill. kr. Dette vil bidra til flere filmer og økt produksjon. For staten er det beregnet at det vil bli en reduksjon i avgiften på ca. 16 mill. kr. Dette er ikke mye, og det er vanskelig å forstå regjeringspartienes motvilje mot dette.

Så til diskusjonen om tidspunkt for innføringen. Fra Arbeiderpartiets side ønsker vi å sette i gang så raskt som mulig. Derfor foreslår vi at det innføres moms fra 1. november i år. Fordelene ved det er flere. Det gir ikke bokført tap av avgift for staten, og det følger momsinnberetningsperiodene. Vi vil da også være sikre på at det blir gjennomført, og at det ikke under noen omstendighet kan utsettes av Regjeringen. Vi hadde håpet at de andre partiene som er for moms, ville være med på dette, men det ville de altså ikke. Vi vil subsidiært stemme for SV, Senterpartiet og Fremskrittspartiets forslag nr. 1 og også for deres forslag nr. 2, og forventer at dette følges opp i departementet. Vi føler at dette er en sjanseseilas, og nå må det bli gjennomført, iallfall fra 1. januar 2005.

Når det gjelder ordninger for støtte, ønsker vi ikke å endre disse nevneverdig. Ved innføringen ble det lagt til grunn at disse skulle få lov til å fungere ut denne perioden. Vi støtter imidlertid Regjeringens forslag om at inntekter fra sekundærmarkedene skal regnes inn når taket for billettstøtte settes, men vi vil ikke at billettstøtten skal omfattes av tilbakebetalingsordningene. Billettstøtten har fungert godt, og den fungerer godt som stimuli for produksjon av filmer med stort publikumspotensial og for barnefilmer. Regjeringen har i meldingen foreslått å endre tilbakebetalingsordningene for støtte. Det går vi imot.

I den framlagte meldingen drøftes det i liten grad incentivordninger for å trekke til seg produksjon av utenlandsk film. Det finnes svært mange ulike ordninger fra land til land. På et seminar Arbeiderpartiet arrangerte om temaet, kom det fram at New Zealand hadde en statsråd som hele tiden fulgte opp «Ringenes Herre»-produksjonen. Vi er ikke kommet så langt i Norge ennå, og når jeg tenker meg litt om, er jeg forresten glad for at «Bare Bea»-filmen ikke ble fulgt opp av en egen statsråd fra Kristelig Folkeparti – da ville det kanskje bare blitt en kortfilm. Poenget er imidlertid at filmproduksjon er en stor industri mange steder i verden, som gir både arbeidsplasser og inntekter. Det er derfor interessant å få virkemidlene og konsekvensene av dette framlagt for Stortinget før vi tar stilling. Dette har fått flertall i komiteen, men også her er regjeringspartiene imot.

I innstillingen til kulturmeldingen, Innst. S. nr. 155 for 200-2004, er de regionale filmfondene og de ulike filmmiljøer rundt omkring i Norge omtalt. Nå er det Trondelags og Trondheims tur. Jeg er derfor glad for at regjeringspartiene er med oss når det gjelder omtalen av det regionale initiativet i Trøndelag. Den teknologiske og

filmfaglige kompetansen innenfor filmområdet i Trøndelag, og spesielt i Trondheim, er stor. Jeg forventer at Regjeringen følger dette opp og kommer tilbake i statsbudsjettet for 2005 med midler til denne regionale filmsatsingen.

Jeg håper dagens vedtak om innføring av merverdiavgift i kino- og filmbransjen fører til flere gode norske filmer. Jeg gleder meg.

Herved tar jeg opp mindretallsforslagene fra Arbeiderpartiet.

Presidenten: Representanten Torny Pedersen har tatt opp de forslag hun refererte til.

Olemic Thommessen (H) [10:22:36]: Norsk Filmproduksjon er inne i en meget god periode. Vi ser mange nye produksjoner, god publikumsoppslutning og en offensiv filmbransje med vilje til vekst og nyskaping.

Dette er et godt tegn og bekrefter at de omleggingene av støtteordningene som ble gjort i 2001, så langt viser positive resultater. I forbindelse med reformene i 2001 ble det lagt til grunn at disse ordningene skulle evalueres etter fem år.

Det er derfor naturlig å spørre om hvilke forventninger og motiver opposisjonen hadde da den i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2004 tvang fram en hastemelding om filmfinansiering, og det til tross for at kulturministeren allerede i debatten gjorde det klart at det ville være umulig å legge fram en fyllestgjørende melding på så kort tid som det som ble krevd.

På bakgrunn av klare ønsker fra filmbransjen og ut fra de diskusjoner som har vært i Stortinget om film, har det ligget i kortene at moms, EU-tilpasninger og incentivordninger er mulige neste skritt i utviklingen av den norske filmindustrien.

Alt dette er relativt kompliserte felt, der Stortinget burde ha hatt kvalitetssikrede og gjennomarbeidede forslag å ta stilling til. Dette har flertallet i denne sal gjennom korte tidsfrister gjort umulig, og vi har derfor fått en melding som kanskje kan framstå som litt malapropos i forhold til hva det nå hadde vært naturlig å ta fatt på. La oss håpe at vi ved neste korsvei får bedre tid, og at vi kan få gjøre jobben skikkelig.

Med litt forskjellig utgangspunkt synes det å være bred enighet i komiteen om at filmindustrien vil være en naturlig del av den utredningen departementet nå skal gjøre når det gjelder kulturbasert næringsutvikling.

I denne meldingen bør man nærmere vurdere hvilke potensialer Norge har for filmproduksjon på det internasjonale markedet, og eventuelt hvilke virkemidler det vil være naturlig å bruke. Her kommer incentivordninger, så som særlige ordninger i forhold til skatt og avgifter, til å stå sentralt. Høyre er positivt til at vi skal gå inn i dette arbeidet med sikte på å trekke internasjonal film til Norge.

Andre land har positive erfaringer når det gjelder sammenhengene mellom reiseliv og filmproduksjon. Mange av disse er relevante også for Norge. Videre satsing på

utbygging av norske filmkommisjoner er i denne sammenheng viktig. Også her er det nødvendig å få til godt samarbeid landsdelene imellom, slik at vi ikke bygger opp byråkrati og får for små enheter med for liten slagkraft

Internasjonalisering gjennom økt satsing på filmproduksjon i Norge vil også styrke et ellers lite, norsk filmmiljø. Koproduksjoner og bruk av norske filmarbeidere vil styrke de faglige nettverkene, og økt volum vil gi bedre kontinuitet i arbeidet med filmproduksjon – kort sagt legge grunnlaget for en mer robust bransje.

Filmen representerer et spennende møte mellom kunst og marked. God film har potensial i seg til å være god forretning, og det må være et viktig mål å legge best mulig til rette for at filmindustrien klarer å trekke til seg privat kapital i tillegg til de offentlige støtteordninger vi ønsker å videreføre. En type aktør som kan bidra i denne retning, er de regionale filmfondene. Her mobiliseres offentlig og privat kapital i regionene med sikte på å bringe produksjoner til lokale miljøer.

Regional filmfinansiering er kjent fra de fleste land i Europa, mens vi i Norge kun har et par spede initiativer som ennå ikke har kommet ordentlig i gang. En viktig årsak til dette er at denne finansieringsformen i henhold til Kulturdepartementet støter an mot EUs konkurranse-regler.

Flere steder i Norge ligger det an til regional deltakelse i filmfond så snart formalitetene for dette er klarert. Jeg vil understreke betydningen av at arbeidet med dette forseres, og at vi kan få klarhet i hvilke ordninger som kan aksepteres, og i hvilken grad det er mulig å tilrettelegge de norske fondene slik at de tilfredsstiller ESAs krav.

Filmbransjen har nedlagt et prisverdig arbeid i forhold til å finne fram til en enighet i spørsmålet om innføring av moms.

Høyre mener viktige kulturpolitiske hensyn taler for at vi i framtiden skal ha en størst mulig hjemmeproduksjon av film. Dette tilsier at det legges til rette for ordninger som styrker produksjonsleddet. Innføring av lav momssats, altså 6 pst., som har vært det som har vært omtalt, vil være et godt virkemiddel i denne sammenheng. Høyre støtter således intensjonene som ligger i flertallsforslagene på dette punktet, men vi mener på prinsipielt grunnlag at vi burde hatt kvalitetssikrede tall for hva dette vil koste. Det har vi ikke i dag. Vi hadde derfor ønsket at denne saken kunne ha vært lagt fram til beslutning i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet, der den faktisk hører hjemme.

Arbeiderpartiets iver etter å hasteinnføre dette fra 1. november framstår som en dårlig begrunnet og litt demonstrativ markering. Som sådan står den i stil med hele det kjøret som presset fram meldingen, og det er naturlig å spørre seg om hva som er det viktigste, partimarkeringen eller de gode, samlende og stabile løsninger for filmen i Norge.

Vi regner også med at Regjeringen i forbindelse med framleggelsen av statsbudsjettet til høsten vil komme tilbake til de korrigeringer av dagens tilskuddsordninger

som signaliseres i meldingen. Høyre støtter i all hovedsak alle disse som der er skissert.

Det er varslet et forslag fra Sosialistisk Venstreparti som lyder som følger:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2005 utrede eierskap og drift av Norsk filmstudio AS, på en måte som sikrer driften av det eneste profesjonelle filmstudioet i Norge.»

Der vil jeg minne om behandlingen av dette i forbindelse med siste statsbudsjett, hvor det faktisk ble lagt til grunn at Norsk filmstudio AS skulle selges. Men det ble i merknadene også tatt høyde for at man skulle søke å gjøre dette på en måte som sikret viktige funksjoner for denne institusjonen. Det vil ikke være naturlig for Høyre, og jeg antar heller ikke for regjeringspartiene ellers, å støtte dette forslaget, kort og godt fordi vi har tatt stilling til dette spørsmålet før.

En ny filmsesong står for døren. Ti norske filmer er annonsert å komme tidlig til høsten. Utviklingen etter et stort filmår i 2003 ser altså ut til å fortsette. Dette lover godt for filmen i vårt land. Evnen til å levere god film er til syvende og sist forutsetningen for både offentlige og private investeringer i filmområdet.

Høyre ønsker et offensivt filmmiljø i Norge, og vi vil forme vår politikk med dette for øye.

S i g v a l d O p p e b ø e n H a n s e n hadde her teke over presidentplassen.

Magnar Lund Bergo (SV) [10:30:24]: I dag sørger vi for at både den kulturelle siden og de næringsmessige sidene av filmproduksjon og -distribusjon får bedre betingelser i Norge.

Den største endringen vi gjennomfører, er at filmproduksjon og -distribusjon blir belagt med 6 pst. merverdiavgift. Det er samme momsgrad som NRK har. Filmprodusenter og -distributører er selvsagt fornøyde med denne løsningen, fordi det gir flere titalls millioner i pluss i regnskapet, som så kan brukes til å lage, distribuere og markedsføre flere, større og bedre norske filmer enn i dag. Det blir også mindre byråkrati, som sparer både ressurser, tid og penger.

Et flertall, alle unntatt Kristelig Folkeparti og Høyre, bad Regjeringen om at momsspørsmålet skulle behandles i forbindelse med arbeidet med kulturmeldingen innen 1. mars 2004. Vi vet nå at Regjeringen ikke fulgte opp dette, og det er ekstra skuffende at Regjeringen igjen lot være å følge opp dette da filmmeldingen ble lagt fram nå i vår. I stedet har Kristelig Folkeparti og Høyre fremmet en merknad om at de ønsker å få lagt fram en sak om film og moms før utgangen av 2004. Det avslører at heller ikke disse partiene synes det er så viktig å vente til hele kulturområdet skal gjennomgås.

Som virkemiddel i filmpolitikken har vi fra før Filmfondet, som gir produksjonsstøtte og manusstøtte, og som har et nivå som gir rom for et visst antall filmer pr. år. I Kulturløftet har SV sammen med Arbeiderpartiet og Senterpartiet lovet å øke produksjonsstøtten og andre tiltak med bl.a. målet om at 25 pst. av kinobesøket i Norge

skal være på norske filmer. I 2001 fikk vi billettstøtten, som skulle være et incitament for at det skulle bli lønnsomt å lage publikumsvennlig film og ikke bare smale filmer.

Ettersom billettstøtten og produksjonsstøtten blir bevilget fra samme budsjettpost, skjedde det paradoksale: Gode publikumsvennlige filmer førte til høy billettstøtte og mindre penger til produksjon i neste omgang. Dette kan en smile av, men det er sikkert ikke spesielt morsomt for dem det rammer. For dem som lever av film- og tv-produksjon, førte suksessen i neste omgang til strammere arbeidsvilkår. Det var neppe intensjonen, og derfor har SV fremmet forslag om at billettstøtten og produksjonsstøtten skal bevilges fra to ulike budsjettposter, og at billettstøtten blir en såkalt overslagsbevilgning, som innebærer at det ikke er noen øvre grense for den. Den bør bare begrenses av publikums vilje til å gå på kino og se norske filmer.

Det må være trist å være kulturminister og få så trange rammer å jobbe innenfor. Tydeligvis har ikke kulturministeren fått gjennomslag i Regjeringen, og hun har vel heller ikke fått særlig hjelp av verken statsråd Gabrielsen eller finansminister Foss, selv om filmproduksjon og -distribusjon i aller høyeste grad også er næringspolitikk. Det har de bl.a. erkjent i Sverige, som har bygd opp produksjonsmiljøer og flere filmstudioer rundt om i landet.

I Norge har vi bare ett profesjonelt filmstudio, nemlig filmstudioet på Jar. Trist nok er det Arbeiderpartiet som har gitt regjeringspartiene flertall for at Norsk Film ble omgjort til AS og slik sett fikk lagt ut det hele for salg. Så dramatisk ble det oppfattet av Arbeiderpartiets tidligere statssekretær for kulturminister Kleveland, Lene Løken, som nå er direktør for Film&Kino, at hun gikk av som styreleder bare i protest.

Det er trist og paradoksalt at vi når vi bygger opp gode filmproduksjonsstøtteordninger, risikerer at alle studioproduksjoner må flytte til andre land, f.eks. til Trollhättan i Sverige – for å lage våre egne filmer! Det er i hvert fall ikke god norsk næringspolitikk, og det er ikke god kulturpolitikk heller.

Her har Arbeiderpartiet en sak de snarest bør ta tak i og gjøre noe med. Støtte skal de få fra SV, det garanterer jeg. Og med Fremskrittspartiets nye innsats i filmindustrien – om jeg får bruke det ordet akkurat nå – ser jeg heller ikke bort fra at de ser nettopp den næringspolitiske nytten av å ha et profesjonelt filmstudio i Norge.

Derfor våger SV å sette fram et forslag her i salen i dag, om at Jar filmstudio må sikres. For å få til et bredest mulig flertall velger jeg derfor å fremme dette i mykest mulig form:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2005 utrede eierskap og drift av Norsk Filmstudio AS, på en måte som sikrer driften av det eneste profesjonelle filmstudioet i Norge.»

Det er viktig at både eierskapet til Norsk filmstudio, gjelden og avtalen om gratis leie av lokaler inngår i utredningen.

SV er glad for at Arbeiderpartiet fikk reversert kuttet på 7,5 mill. kr i produksjonsstøtten til film som Regje-

ringen hadde fremmet forslag om i revidert nasjonalbudsjett. Dette forslaget til kutt kommer på toppen av et år da billettstøtten har vært så høy at produksjonen av norske filmer uansett måtte reduseres. Det er vanskelig å forstå kulturministeren annerledes enn at hun ikke ønsker å fremme norsk filmproduksjon og -distribusjon i øyeblikket.

Noen er muligens overrasket over at SV er med på merknadene om nærmere utredning av forholdet mellom kultur, næring og incentiver. Dette må ikke forstås slik at SV gir blankofullmakt til alle ideer om markedstiltak og incentivløsninger som foreslås, men vi ønsker å få en gjennomgang av mulige tiltak som vi kan se i sammenheng og senere ta stilling til. Samtidig vil vi understreke at det er viktig at støtteordningene til filmer som *ikke* baserer seg på kommersielt grunnlag, også har tilstrekkelig gode rammebetingelser som sikrer videre utvikling av filmspråket og uttrykksformer.

Jeg vil avslutte mitt innlegg med å uttrykke glede over tilstanden og framdriften i norsk film, over de siste årenes utvikling og over mange gode filmer i flere sjangere som kan måle seg med filmer fra resten av verden. SV skal også i fortsettelsen bidra til at denne utviklingen kan fortsette.

Jeg fremmer det forslaget vi har i innstillingen, og det som er lagt på representantenes plasser i salen.

Presidenten: Representanten Magnar Lund Berge har teke opp dei forslaga han refererte til.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:36:37]: Interessen for norskprodusert film har tatt seg kraftig opp de siste årene. Dette har også skapt blest om filmpolitikken. For bare tre år siden ble den lagt vesentlig om for å skape økt publikumsoppslutning. Stortingsmeldingen viser imidlertid at det er behov for enkelte justeringer av de økonomiske rammevilkårene for å kunne få enda mer film for pengene.

Kristelig Folkeparti vil understreke at film framfor alt er en arena for kunstnerisk utfoldelse og således en av våre viktigste kulturelle uttrykksformer. Filmproduksjon er imidlertid svært kostbart og krever et stort produksjonsapparat. Takket være den store publikumsinteressen har det vist seg at filmen påkaller interesse fra økonomiske investorer og fra næringsliv. Dette gjelder ikke andre kunstformer i like stor grad. For det offentlige er det viktig å legge til rette for at denne interessen holdes oppe, og at også hele landet kan tas i bruk i denne sammenheng.

Det er derfor også svært lovende, det vi nå ser, at det springer fram aktive filmmiljøer i en rekke norske regioner. Det er også en viktig offentlig oppgave å sørge for at denne økte interessen blir kanalisert inn i skapende virksomhet. Erfaringer fra andre land, bl.a. våre naboland Sverige og Danmark, viser at slik satsing kan utløse et stort potensial. Vi ser også at lokale og regionale myndigheter flere steder i vårt land viser stor interesse for satsing på film. Det er derfor gledelig at en samlet komite så klart har uttrykt at man ønsker å satse videre på regio-

nale selskaper, gjerne fondsbaserte selskaper, som kan bidra til å utvikle en regional filmproduksjon også i vårt land.

Bakgrunnen for framleggelsen av denne meldingen var ifølge stortingsflertallet å få fram en vurdering av de økonomiske rammebetingelser for norsk filmpolitikk. Det beklagelige var at Regjeringen fikk en altfor kort frist på dette arbeidet. Når man så i ettertid leser flertallets merknader, sitter man igjen med en klar opplevelse av at det ikke var en gjennomgående drøfting av filmens rammevilkår med sikte på et ansvarlig vedtak flertallet var ute etter, men en anledning til å iverksette en politikk man hadde bestemt seg for på forhånd.

Dette trer enda klarere fram i lyset når vi kan lese hva en framtreddende representant for filmbransjen, leder for filmregissørene i Norge, Nina Grünfeld, uttalte til Nationen 5. juni, etter avgivelsen i komiteen: «Dette er mer enn vi har håpet på,» uttalte hun. En annen representant for bransjen, «Elling»-produsenten, Dag Alveberg, «er lettet og glad» over avgjørelsen, som det stod det i Dagens Næringsliv. Han sier videre: «Det er godt at de som tar denne avgjørelsen er ved sine fulle fem». Det viser vel noe om overraskelsen.

Når vi så vet at avgjørelsen det her siktes til, anslagsvis vil bety en nettogevinst på opptil 40 mill. kr for den samme filmbransjen, skjønner vi poenget. Ikke rart at «filmbransjen jubler», som Aftenposten skrev i sin rapportasje.

Avgjørelsen det her siktes til, er for det første at Regjeringen ikke gis anledning til å foreta seg noe som er dens ansvar, nemlig å justere forskriftene slik at også billettstøtten kan trekkes inn under tilbakebetalingsordningen. Derved ville tilbakebetalingen av tilskudd kunne gjelde uavhengig av opprinnelig tilskuddsform, slik at filmer med stor publikumstilstrømming ikke i for stor grad skal bidra til å tappe Filmfondet for penger på bekostning av framtidige produksjoner.

Det andre gjelder forslaget om å iverksette en ordning med lav moms, 6 pst. for film- og kinobrandsjen, uten forutgående konsekvensvurdering, fra 1. januar 2005. Arbeiderpartiet vil sågar innføre den nye momsordningen i selve budsjettåret, allerede fra 1. november, uten noen som helst forutgående vurdering av konsekvensene. Dette betyr moms på kinobilletter, samtidig som produsentene kan trekke fra inngående moms i sine regnskaper.

Fra Kristelig Folkepartis side har vi sagt at dette kan være en riktig vei å gå, men vi ønsket å få konsekvensene nærmere belyst. I en situasjon der Finansdepartementet også er i gang med å vurdere innlemming av øvrige deler av kulturlivet i momssystemet, mente vi at det minste vi kunne gjøre, var å vente på en vurdering av momssaken, før beslutning fattes.

Slik tenkte ikke opposisjonen. Den var såre fornøyd med de sparsomme utredninger den hadde fått fra bransjen selv, så hvorfor da sette hele regjeringsapparatet i sving med noe som allerede var foretatt?

Incentiver for å trekke utenlandske produsenter til Norge er viktig. Dette ville vi fått en god gjennomgang

av i forbindelse med meldingen om kulturbasert næringsvirksomhet. Men heller ikke her ville flertallet vente.

Når dette er sagt, kan vi likevel enes om noe, nemlig at vi ønsker alt godt for norsk film også i framtiden. Selv om det kan gå litt fort i svingene her i Stortinget, får vi håpe at det er sant som det ofte sies, at det vil nå helst gå godt, og at dette også er tilfellet denne gangen.

Så er vi samtidig tilfreds med at budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet medførte at kuttet i filmbevilgningene er rettet opp igjen. Så derfor burde det ligge an til at norsk filmproduksjon kan gjøre nye framskritt i tiden som kommer, forhåpentlig også til glede for det norske kinopublikum – som riktignok får dyrere billetter.

Eli Sollied Øveraas (Sp) [10:42:46]: Eg har lyst til å starte med å gi ros til saksordføraren. Eg synest saksordføraren har gjort ein ryddig og ikkje minst god jobb.

Det er eit samstemt storting som lovprisar den suksessen norsk film har hatt dei siste åra. I fjor hadde 20 filmar premiere på norske kinoar. Fleire av dei hadde stor suksess, og bidrog til at det mykje omtalte 2003-året vart eit rekordår også når det gjaldt besøkstala på kino.

Senterpartiet vil gjerne vere med på å bygge vidare på den suksessen og gjere norsk film og kino til eit satsingsfelt også i åra framover. Ei slik satsing vil verke positivt for publikum, for filmbransjen og for norsk språk, kultur og forteljartradisjon i vid forstand. Med Kulturløftet sette Senterpartiet – saman med Arbeidarpartiet og SV – tidlegare i år som mål at det kvart år skal produserast 20 nye filmar her i landet, og at 25 pst. av kinobesøket skal vere på norske filmar. Samtidig veit vi at både talet på produksjonar og besøkstala på filmane kan svinge. Sjølv med betre rammevilkår kan vi ikkje vente at det skal komme nye rekordar kvart einaste år. Målet må vere at vi greier å bygge ein livskraftig filmbransje med mangfald og slagkraft nok til å gi publikum endå fleire positive opplevingar i møte med norsk film i åra som kjem.

I eit så lite språkområde som det norske, og med eit trass i alt såpass avgrensa publikumsgrunnlag, må vi erkjenne at den framgangen vi har sett, ikkje hadde vore mogleg utan offentleg støtte. Verkemidla i filmpolitikken må kontinuerleg vurderast, men om ein vil at filmsatsinga skal fortsetje å få synlege resultat, må overføringane til film minst haldast på det nivået dei har i dag, og helst aukast. I forslaget til revidert nasjonalbudsjett såg vi at Regjeringa forsøkte å gjere det motsette ved å kutte millionar av kroner i overføringane til Filmfondet.

I filmmeldinga som vi no behandlar, går fleirtalet inn for at det skal innførast ein fast låg momssats i heile film- og kinobransjen. I tillegg til at dette inneber ei opprydding i regelverket som gjer kvardagen enklare og meir oversiktleg for aktørane, er det også ei form for subsidiering av filmbransjen som ikkje så lett kan takast bort i dei årlege budsjettforhandlingane. Dermed vil bransjen få meir føreseielege rammevilkår, og det er viktig for Senterpartiet.

Representanten Dagrun Eriksen refererte til fleire presseutsegner i føregåande innlegg. Mange av dei kom

etter at komiteen hadde avgitt denne innstillinga, og det slo meg at dei som var relativt positive, var ikkje representanten Eriksen så hissig på å bruke, om dei ikkje hadde ein snert til opposisjonen.

Eg har lyst til å ta med eit par sitat i tillegg til dei ho nemnde. Dei er også frå Aftenposten 5. juni, og styreleiar Aage Aaberge i Norske film- og tv-produsenters forening uttaler følgjande:

«Det viktigste er at den norske filmbransjen på denne måten blir likestilt med bransjene i Danmark og Sverige.»

Og så eit sitat til frå same avis. Det er statssekretær Yngve Slettholm i Kulturdepartementet som ikkje er «uten forståelse for komitéflertallets pålegg om film-moms».

Så til forslag nr. 6, frå SV, som er utdelt på representantane sine plassar. Det vil Senterpartiet støtte.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [10:47:26]: I meldinga om filmpolitikken har eg gjort grundig greie for den positive utviklinga i norsk filmproduksjon dei seinare åra. Denne positive trenden ser ut til å halda fram, og det er bra. Eg skal ikkje gjenta alt som står i meldinga om dette, men berre nytta høvet til å opna innlegget mitt med å gi honnør til filmbransjen for stor innsats. Uansett kva for tilskotsordningar vi har på feltet – utan ein aktiv, nyskapande og nytenkjande bransje hadde vi ikkje fått dei gode besøkstala på norske filmar som vi har hatt, og som vi framleis har.

I innstillinga legg ein samla komite til grunn at inntektene frå sekundærmarknaden skal reknast inn når ein reknar ut billettstøtta. Dette er i samsvar med departementet sitt forslag, og det er eg glad for.

Eg vil no drøfta detaljane i regelverket saman med filmbransjen før eg sender eit forslag til regelendringar på høyring. Eg legg vidare til grunn at det er høve til å gjera andre, mindre justeringar i regelverket. Eventuelle større endringar i ordningane og regelverket kjem eg tilbake til etter den breie evalueringa som startar til hausten. Lat meg òg av formelle grunnar nytta høvet til å minna om at det faktisk er departementet som fastset reglane, og at det ikkje skal førast forhandlingar, slik det ser ut til at delar av komiteen meiner.

Komiteen legg i innstillinga vekt på at vi må få til incentivordningar som m.a. gjer det attraktivt for utanlandske filmskaparar å produsera film i Noreg. Dette er eit veldig viktig spørsmål, som kan gi ringverknader både for norsk filmproduksjon, norsk næringsliv og ulike regionar i Noreg. Med andre ord, dette er tiltak som vil vera positive både i distriktspolitisk og næringspolitisk samanheng. Som kjent arbeider Regjeringa med ei stortingsmelding om kultur og næring. Incentivordningar for utanlandsk filmproduksjon i Noreg vil bli ein viktig del av denne meldinga. Lat meg likevel presisera at det overordna målet med dei tilskotsordningane vi har, er å produsera norske filmar.

I dei seinare åra er det teke initiativ til satsing på film i fleire ulike regionar i Noreg. Denne satsinga har ulike tilnærmingar. Nokre stader gjeld det filmproduksjon, andre

stader gjeld det tiltak for å utvikla næringslivet, og nokre stader finst det planar for andre typar satsingar. Eg ser svært positivt på desse regionale initiativa. Det er ikkje berre i Oslo at det skal skje filmproduksjon. Regionane må aktivt inn. Eg vil gå i gang med å analysere dei ulike regionale tiltaka og trekkja bransjen sjølv med i dette arbeidet.

Nye tiltak og ordningar har normalt ei kostnadsside. Eg legg i utgangspunktet til grunn at dersom ein skal innføra nye ordningar, anten det gjeld incentivordningar for utanlandsk filmproduksjon i Noreg eller regionale filmtiltak, bør dette ikkje få negative konsekvensar for dei noverande ordningane.

Det ser òg ut til å vera eit fleirtal i komiteen for at film- og kinobrandsjen skal inn i momssystemet med ein låg sats på 6 pst. Tidspunktet er det noko usemje om, men vi har høyrte frå representanten Pedersen at Arbeidarpartiet støttar forslaget frå SV, Framstegspartiet og Senterpartiet. Eg vil komma med eit lite apropos akkurat i denne saka. For, dersom det hastar så mykje for Arbeidarpartiet som det dei legg opp til, kvifor i all verda innførte ein ikkje 6 pst. for filmbransjen då ein la fram saka om moms på tenester? Allereie då låg kravet der frå produsentane, men Arbeidarpartiet sa nei! Ellen Horn tok det ikkje med, for ikkje å snakka om Schjøtt-Pedersen, som var finansminister. Då var det ikkje på tale – men når ein kjem i opposisjon, skal ein til og med gjera det midt i eit budsjettår! Det er ikkje truverdig når ein behandlar saker på denne måten.

Det blir òg sagt i innstillinga at ein vil komma tilbake for å sjå på billettstøtteordninga etter at ho har blitt vurdert. Det var akkurat det eg bad om i haust då Stortinget gav meg påbod om å komma med ei filmmelding! Dette må vi få tid til å vurdere. Det er ei ny ordning, og vi skal komma tilbake etter evalueringa. Og etter at eg no har lagt fram ei melding som eg fekk utruleg kort tid på, kjem altså òg opposisjonen fram til det same. Det er jo bra, men ein kunne unngått dette dersom ein hadde tenkt litt langsiktig allereie då.

I innstillinga kjem delar av komiteen med kritikk fordi eg ikkje legg fram konkrete framlegg om moms i meldinga. Dette er urimeleg. Då eg vart pålagt å leggja fram denne meldinga, gav eg beskjed om at eg ikkje klarte å gjera arbeidet på ein slik måte som det låg i kravet frå Stortinget. Det seier seg sjølv at ein ikkje klarer å greia ut så kompliserte spørsmål som innføring av moms på så kort tid. Eg er ikkje negativ til å innføra moms i kino- og filmbransjen, men eg har meint at det er best fyrst å sjå heile kultursektoren under eitt. Det vil vi no ikkje gjera. Men det er ikkje berre i filmbransjen at det kan slå gale ut å stå utanfor momssystemet. Dette burde vore grundigare analysert då moms på tenester vart innført av Arbeidarpartiet i førre periode.

Eg vil no ta momsspørsmålet opp med finansministeren, og Regjeringa kjem tilbake til saka i samband med budsjettet for 2005.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torny Pedersen (A) [10:53:10]: Når det gjelder å innføra moms, har Arbeidarpartiet i ettertid sett at vi bl.a. burde ha tatt med NRK. I ettertid har vi også sett at det er viktig å få innført moms i kino- og filmbransjen. Vi ønsker nå å få dette gjort, og vi ønsker å få det gjort så raskt som mulig.

Vi fikk ikkje forståelse for at vi ville få dette gjort før vi starter budsjettbehandlingen, altså i november, men det ser ut som om det blir flertall for å gå inn for det fra 1. januar 2005. Det kunne heller ikkje regjeringspartiene være med på. Da blir jeg bekymret for at dette skal bli en sak som blir trukket ut i tid.

Jeg vil utfordre statsråden: Kan statsråden godta at det nå er flertall for å innføra moms fra 1. januar 2005, og at den virkelig blir innført fra den dato?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [10:54:40]:

Eg sa til slutt i innlegget mitt at dette er ei sak som eg vil ta opp med finansministeren, og at vi kjem tilbake til det i 2005.

Sjølvsagt har eg merka meg kva fleirtalet meiner i denne saka. Det har eg aldri lagt skjul på. Eg har òg hatt god kommunikasjon med Produsentforeningen i denne saka. Det er eit viktig incentiv. Det eg har reagert på spesielt i forhold til representantane frå Arbeidarpartiet, er at eit parti som har sete så lenge i regjering, ikkje skjønner at ting må utgreiast før vi kan innføra dei. Eg sa i innlegget mitt at vi kjem tilbake til dette i budsjettet for 2005.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:55:32]: Som det fremgår av replikkordskiftet vi nettopp har hørt, var det ikkje med den største entusiasme at statsråden i sin tid fulgte opp vedtaket om at vi ønsket en melding om økonomiske forhold i filmbransjen. Hun har selv omtalt sitt produkt som en tynn flis, et synspunkt jeg deler.

Det ligger to soleklare utfordringer i den innstillingen som i dag vedtas. 6 pst. moms er det ene, som Torny Pedersen var inne på. Det er også en klar beskjed om at vi ønsker en melding til Stortinget om å få utenlandske produksjoner til Norge, med incentivordninger for å få til dette i inneværende stortingsperiode. Mitt spørsmål til statsråden er: Kan vi forvente at hun med noe større entusiasme nå vil legge frem en slik melding?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [10:56:48]: I kva grad eg viser entusiasme eller ikkje, skal vi la liggja.

Eg er genuint oppteken av å gi filmindustrien gode kår. Eg er veldig oppteken av dei problemstillingane som vi drøftar i dag. Eg reagerer litt sterkare på ein del av kommentarane i nokre av innlegga i forhold til kva Regjeringa har gjort, og kva eg eventuelt måtte meina bl.a. om filmen «Bea», som representanten Pedersen var inne på.

Eg sa i innlegget mitt at det er naturleg å komma inn på incentivordningane i ei stortingsmelding om kultur og næring. Der vil vi i samarbeid med Næringsdepartementet gå aktivt inn for å få fram incentivordningar òg i for-

hold til filmindustrien. No har ikkje eg det heilt klart for meg når denne meldinga skal leggjast fram, men eg er overtydd om at ho iallfall kjem i inneverande stortingsperiode. Vi tenkte oss at dette skulle bli ein del av den stortingsmeldinga.

Magnar Lund Bergo (SV) [10:58:04]: Hvis vi hever oss litt over den politiske småligheten og forsøkene på å få inn stikk, og ønsker å lese og høre statsråden på en velvillig måte, virker det som om det er bred enighet om framtiden for norsk film. De som jobber i denne bransjen, bør se framtiden lyst i møte. Slik jeg leser statsråden, er det bare snakk om å få litt lengre tid. Men det skurrer litt når statsrådens ønskereprise i revidert er gjen-tatte kutt nettopp i de samme postene. Nå sa Dagrun Eriksen at hun var glad for de endringene som Arbeiderpartiet hadde påtvinget Regjeringen. Det kunne ha vært hyggelig å høre om statsråden delte den samme gleden.

Til Norsk filmstudio på Jar: Thommessen sa at denne saken var behandlet tidligere. Jeg ser at dette er et paradoks. Samtidig som alle vil norsk films framtid vel, alle vil støtte norsk film – det er god drift – så har vi ett profesjonelt studio i Norge, som svever i fare. Hvilke grep har statsråden tatt, og hvilke grep vil statsråden ta, for å ivareta Jar?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [10:59:30]:

Eg deler representanten Eriksens glede. Det er vanskeleg å forklara, men når ein sit i eit regjeringskollegium og må kutta opptil milliardar av kroner, går det ikkje an at ein statsråd i eit slikt løp seier: Eg har ingenting å gi. Eg trur iallfall at dei som tidlegare har vore statsråder, kan stadfesta at ein ventar at alle må yta når ein arbeider med revidert og må kutta opptil fleire milliardar kroner.

På mitt budsjett er veldig mykje bunde opp fordi ein har skrive tildelingsbrev, og ein har juridiske bindingar. Eg hadde ikkje så veldig mange plassar å kutta. Eg likar ikkje å kutta på film. Eg likar heller ikkje å kutta i pressestøtta. Eg likar ikkje å kutta på noko i mitt budsjett, men i eit spleiselag må alle yta. Difor er eg veldig glad for at desse pengane ikkje blir kutta. Då er det andre statsråder som må lida. Eg har ikkje sett meg inn i kvar kutta blir tekne, men eg er glad på Filmfondet sine vegner for at dei midlane blir verande. Men som sagt, i eit spleiselag – når ein skal ha inn milliardar – er det nokon som må yta.

Eg fekk ikkje svart på det andre spørsmålet. Vi får ta det i rotunden etterpå.

Torny Pedersen (A) [11:00:57]: Arbeiderpartiet er også veldig glad for at vi fikk regjeringspartiene med på å putte 7,5 mill. kr inn igjen til filmbransjen.

Jeg var ikke fornøyd med svaret jeg fikk av statsråden i forrige replikkrunde. Statsråden sa at hun har merket seg flertallet som sier at vi skal innføre moms fra 1. januar 2005, og at hun vil komme tilbake til det i budsjettet. Nå vet vi av erfaring at det er mange måter å komme tilbake på.

Mitt spørsmål er: Vil vi fra 1. januar 2005 komme dit at momsen innføres, at det ikke bare er en problemstil-

ling som blir belyst i budsjettet, men at vi reelt får det innført?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [11:02:08]:

Eg føler nok at eg har svart på spørsmålet frå representanten Pedersen at vi kjem tilbake til dette i budsjettet. Dette er ei sak som eg er einig i innhaldet i, og så må det greiast ut. Om vi klarer å bli ferdige med desse utgreiingane, må eg ta opp med min kollega finansministeren, for det er på hans bord mosen ligg. Det må eg gå i dialog med han om. Eit fleirtal er eit fleirtal i denne saka.

Når det gjeld filmparken på Jar, som førre replikant spurde om, vedtok vi i budsjettet for dette året å opna for sal som sikrar vidare drift som studio. Det er viktig for meg å understreka at eg vil gjera kva eg kan for at salet skal skje, slik at vi sikrar vidare drift. Poenget er at vi kunne ikkje fortsetja slik som vi gjorde, og det har noko med EU-regelverket å gjera, som eg har forklart i denne saka før.

Heilt til slutt vart det sagt frå representanten Knudsen at det hadde blitt kutta i filmstønaden, både i statsbudsjettet for 2005 og i revidert. Det er feil. Det var ein auke på 3 pst. i statsbudsjettet for 2005, og kuttet i revidert er no på plass, og det trur eg vi alle saman skal vera glade for.

May Hansen (SV) [11:03:37]: Da vi behandlet kulturmeldingen, understreket en enstemmig komite viktigheten av at det fokuseres på kjønns- og likestillingsperspektiv i norsk kulturliv. Det er vedtatt i likestillingsloven at det skal redegjøres for den faktiske tilstand når det gjelder likestilling i virksomheter som er pålagt å utarbeide årsberetninger. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som er planlagt framover, for å fremme likestilling og forhindre forskjellsbehandling i strid med denne loven. Offentlige myndigheter og virksomheter som ikke er pliktige til å utarbeide årsmeldinger, skal gi tilsvarende redegjørelse i sitt årsbudsjett. Det er viktig at det fokuseres på kjønnsperspektiv og likestillingsperspektiv i norsk kulturliv.

Jeg vil utfordre statsråden i forhold til filmbransjen, som kommer ekstremt dårlig ut. Jeg syns statsråden var veldig god i engasjementet i Idretts-Norge når det gjaldt hoppjentene, og ser fram til svaret på hva hun vil gjøre for å rette opp likestillingsperspektivet i filmbransjen.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [11:04:51]:

Det er vanskeleg på så kort tid å gi eit fyldig svar på den replikken. Eg har heller ikkje førebudd meg på det, for det er andre tema vi har i dag.

Eg opplever det at det blir fleire og fleire kvinnelege produsentar og regissørar etter kvart. Eg trur nok at filmbransjen sjølv er veldig bevisst på at ein treng fleire kvinner. No er det vanskeleg for departementet å dirigera dette, men vi kan understreka at det er viktig at dette skal visa seg t.d. i årsmeldinga. Då kjem resultatet på bordet, og då ser ein at dersom det er skeivt, som det er innanfor filmbransjen, som representanten peiker på, må vi gjera noko med det. Å ha eigne kvotar for kvinnelege regissør-

ar eller produsentar trur eg kanskje ikkje er rette vegen å gå, men i alle fall å vera ein mild pådrivar for at dei som deler ut midlar til å produsera filmar, skal vera bevisste på dette, trur eg er eit signal som kan gå til Filmfondet, gjerne frå Kulturdepartementet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

May Hansen (SV) [11:06:20]: Denne komiteen er også en likestillingskomite, og jeg kommer til å følge opp spørsmålet mitt i stad, fordi jeg mener det er helt nødvendig at vi fokuserer på dette også i norsk kulturliv.

I dag tilføres filmsektoren nye virkemidler, som gir filmbransjen flere titalls millioner kroner årlig til produksjon og distribusjon av norske filmer. Det er SV meget fornøyd med, fordi det er viktig at Norge, som er et lite språkområde og en liten kulturnasjon, produserer egne filmer.

Det er stor mangel på kvinner i filmbransjen. Jeg vil nevne noen eksempler: Vi har en filmskole med fem linjer og fem mannlige linjeledere. Fjorårets filmproduksjon bestod av 18 langfilmer. Her var det tre kvinnelige filmregissører av 18, ingen kvinnelige hovedroller, bortsett fra to jenter i barnefilmer.

Om noen skulle kalle dette et tilfeldig år, viser fakta for 2002: Av totalt ti filmer som ble produsert, ble én animasjonsfilm og én fiksjonsfilm laget av en kvinne. I 2001 ble én av sju spillefilmer laget av en kvinne. I 2000 ble to av åtte filmer laget av en kvinne, og i 1999 ble to av ni filmer laget av en kvinne. Slik vil det fortsette hvis vi ikke gjør noe med hensyn til likestilling i filmbransjen.

De få kvinnene som har klart å få en plass i produksjonsmiljøet, har gjort suksess både i Norge og i utlandet. Kvinner må være en del av hele produksjonskjeden i filmproduksjonen. Dette er et uttrykk hvor det er viktig at kvinner deltar i større grad.

Det er positivt med engasjementet som Norsk filminstitutt viser i forhold til likestillingsproblematikken innenfor denne sektoren. De skal presentere fakta om likestilling i filmbransjen 4. oktober i år gjennom prosjektet «Kjønn i bevegelse», som skal sette søkelyset på kjønnsbalansen i norsk filmproduksjon. Det skal bli spennende å se resultatet, og SV vil vurdere å fremme nødvendige forslag som kan bedre situasjonen når prosjektet er ferdig.

Når bransjen i dag blir tilført meget gode rammevilkår for utvikling og stimulering av produksjon og distribusjon av norsk film, må bransjen sørge for bedre likestillingsprofil enn i dag. Jeg vil be Regjeringa følge opp denne utviklinga og vurdere eventuelle virkemidler for å sikre likestilling innenfor norsk film- og kinobrandsje. Kulturministeren i Sverige har jo vurdert kvotering, og det er mulig at det blir et av forslagene når denne rapporten kommer.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [11:09:22]: Først til forslaget lagt frem i salen i dag av representanten Magnar

Lund Bergo. Det er et forslag med gode intensjoner, som vi deler, men dette er, som representanten Thommessen fra Høyre sa, avklart mellom Regjeringen og Arbeiderpartiet i forbindelse med statsbudsjettet, og vi har ikke tro på omkamp i denne sammenheng. Det er selvfølgelig viktig for Norge å ha et profesjonelt filmstudio, men jeg undrer meg jo litt over at man legger frem dette forslaget over bordet. Nå har vi hatt filmmeldingen til behandling i seks-sju uker i komiteen uten at dette har vært nevnt med et ord, og så kommer man med det over bordet. Det synes jeg blir litt merkelig.

Så et par kommentarer til statsrådets innlegg. Jeg merket meg at statsråden fokuserte mye på at justering av støtteordningene er det departementet som bestemmer. Så sa hun at deler av komiteen hadde synspunkter på at man skulle ha en «konstruktiv dialog» på dette området. Det er faktisk en viktig del av komiteen som har synspunkter på dette, nemlig flertallet, og det er gjerne flertallet som bestemmer i denne sal. Det ble i hvert fall sagt noe slikt på slutten av 1800-tallet. Det flertallet sier, er at de støtteordningene som man har, skal fortsette ut denne perioden uten å endres nevneverdig, og vi forutsetter selvfølgelig at statsråden følger opp dette flertall.

For øvrig merket jeg meg at statsråden uttrykte håp om at saken om incentiver for å trekke utenlandske produksjoner til Norge skulle komme i løpet av denne stortingsperioden. Jeg vil bare gjøre statsråden oppmerksom på at i vedtaket står det at saken skal behandles i denne stortingsperioden. Da må den nødvendigvis komme rundt juletider for at vi skal kunne få den til behandling.

Helt til slutt: Jeg tror statsråden sa noe om at jeg hadde sagt noe om kutt i revidert nasjonalbudsjett på filmstøtte. Jeg har ikke nevnt filmstøttekuttene i det hele tatt i dag. Det tror jeg var representanten Lund Bergo, så der tror jeg statsråden muligens tok feil.

Presidenten: Hvem som nå enn har tatt feil, er den eventuelle misforståelsen nå rettet opp. Nå vet alle hvordan det er.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.
(Votering, se side 3098)

S a k n r . 3

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Karita Bekkemellem Orheim, Reidar Sandal, Trond Giske og Knut Storberget om lovfestet tilbud om krisesentre (Innst. S. nr. 227 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:17 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Første taler er Ulf Erik Knudsen, som får ordet i stedet for saksordføreren, Karin S. Woldseth.

Ulf Erik Knudsen (FrP): Det ser ut til å bli en vane i dag. Krisesentre – det var den saken vi nå var kommet til, ikke sant? – Da har vi orientert oss riktig.

Krisesentrene har vært og er et svært viktig lavterskeltilbud til voldsutsatte. En samlet komite understreker viktigheten og nødvendigheten av å ha et tilbud til mennesker som befinner seg i krise. Krisesentrene inngår som et viktig ledd i samfunnets tilbud om denne akutt-hjelpen.

Det er et prisverdig arbeid krisesentrene har lagt ned siden de ble startet på 1970-tallet. Mye av arbeidet er basert på privat engasjement, frivillighet og idealisme.

En rekke av de 50 krisesentrene i Norge har til tider vært preget av uforutsigbar økonomi. Særlig blir dette tydelig når kommuneøkonomien rundt i landet er presset.

På anmodning fra statsråden ble denne saken liggende i påvente av at Regjeringen holdt på å se på nye finansieringsformer i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2005. Vi hadde forventninger til at det fra Regjeringens side skulle foreligge forslag om 80 pst. statlig finansiering. Men i kommuneproposisjonen kom det intet nytt fra Regjeringen. Dette er grunnen til at vi behandler denne saken i dag.

Flertallet bestående av Fremskrittspartiet, Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet går inn for en økt statlig finansiering fra 50 pst. til 80 pst. At dette er svært gledelig for Fremskrittspartiet, skjønner man når man vet at vi allerede foreslo dette i 1998.

Det er svært viktig at midlene til krisesentrene øremerkes. Disse midlene kan fort bli borte i det store sluket hvis de ikke øremerkes, all den tid dette tilbudet ikke er lovpålagt og heller ikke vil bli det.

I Dokument nr. 8:17 fremmes forslag om å lovfeste tilbud om krisesentre. Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet mener at det å lovfeste tilbudet ikke nødvendigvis er sammenfallende med å sikre det. Det finnes en rekke lovpålagte oppgaver som dessverre ikke blir fulgt opp i Kommune-Norge. For oss er det langt viktigere å sikre at det faktisk finnes et tilbud til voldsutsatte, fremfor å lovpålegge kommunene å ha et slikt tilbud.

Det finnes i dag både offentlige og private krisesentre, og svært mange kommuner sikrer de utsatte kvinnene og barna et tilbud, enten gjennom egne eller interkommunale avtaler. Det vil være tvilsomt om kommuner som i dag ikke har råd til å dekke utgifter for opphold på krisesentrene, vil kunne ha økonomi til dette selv om tilbud om krisesentre blir lovfestet.

Etter Fremskrittspartiets syn har enhver borger rett til beskyttelse når han/hun føler seg truet. Dette er kanskje den viktigste årsaken til at vi vil sikre krisesentrene mulighet til videre drift. Stortinget ønsker også å si noe om at med økt statlig satsing ønsker man at driverne av krise-

sentrene skal kunne bruke de statlige instanser som finnes, bl.a. for å øke kompetansenivået. Statens barnevern og familievern er et naturlig sted for krisesentrene å søke råd og veiledning i denne sammenheng.

I fremtiden vil krisesentrene gå en tryggere og mer stabil fremtid i møte. Driverne kan bruke tiden sin til brukerne istedenfor å bruke krefter og ressurser på å få endene til å møtes.

Torny Pedersen (A) [11:17:18]: Dessverre er virkeligheten slik at det foregår en god del vold i hjemmet. Det meste av volden utøves av menn mot kvinner, men det foregår også vold mot barn. Hvor store de samfunnsøkonomiske kostnadene er, vet vi ikke, men vi vet at dette er et stort samfunnsproblem, og at det foregår på tvers av sosiale lag, økonomiske skillelinjer og kulturell bakgrunn.

Dette er grunnen til at Arbeiderpartiet lenge har ment at samfunnet må ta større ansvar for at kvinner og barn får den nødvendige hjelp og trygghet som de har krav på når de opplever voldshandlinger i hjemmet. Da er de 50 krisesentrene i landet det lavterskeltilbudet som kvinner og barn føler de kan gå til når deres livssituasjon er truet. Men også voldsutøverne trenger hjelp. Med en finansiering med 50 pst. tilskudd fra kommune og 50 pst. fra staten vet vi at dette ikke er forutsigbart nok for krisesentrene. Med en bunnskrapt kommunekasse er det dessverre ikke alle kommuner som bidrar til finansieringen, fordi dette ikke er en lovpålagt oppgave.

Det er ingen i dag som ønsker at dette tilbudet skal legges ned, og de fleste ønsker fortsatt et kommunalt ansvar. Spørsmålet er hvordan vi opprettholder et kommunalt ansvar og en forutsigbar finansiering.

Forslagsstillerne legger vekt på lovpålegging og større statlig finansiering. Jeg skulle ønske at hele komiteen kunne støtte både forslagsstillerne og Kvinnevoldsutvalget, som enstemmig konkluderer med at krisesentrene bør bli en lovpålagt oppgave.

Domprost Tor B. Jørgensen i Bodø var medlem av Kvinnevoldsutvalget, og mener at uten lovpålegging er krisesentrene prisgitt den enkelte kommunes vilje og evne til å prioritere penger til driften av sentrene. Lovpålegging ville gitt et mer likeverdig tilbud over hele landet.

Arbeiderpartiet mener at skal vi lovfeste tilbudet, må det også følge penger med til kommunene. Vi har før foreslått en statlig finansiering med 80 pst. fra staten og 20 pst. fra kommunene. Dette er vi tidligere blitt nedstemt på. Gledelig er det da å kunne stå her og vite at 80-20 pst. blir vedtatt i dag og skal tre i kraft fra budsjettåret 2005.

Mer skuffende er historien om hvordan Regjeringen har taklet denne saken. Stortinget har lydlig ventet på Kvinnevoldsutvalgets utredning, og komiteen utsatte behandlingen av Dokument nr. 8:17 for 2003-2004 fra representantene fra Arbeiderpartiet etter at komiteen mottok et brev fra barne- og familieministeren hvor hun uttalte at hun ville legge inn flere modeller til løsninger for

krisesentrene i kommuneproposisjonen for 2005. Vi hadde store forventninger.

Kommuneproposisjonen ble framlagt 11. mai, og det var ingen gladnyhet. Ingen flere penger, og ingen lovpålegging. Statsråden sier i kommuneproposisjonen at en økning av det øremerkede statstilskuddet til 80 pst. av driftsbudsjettene vil redusere kommunenes økonomiske ansvar, og at dette kan svekke interessen for gode og kostnadseffektive løsninger og interkommunalt forpliktende samarbeid. Dette forundrer meg litt. Kommunene samarbeider som aldri før, og interessen og ansvaret for egne innbyggere og deres problemer faller ikke bort, heller motsatt, med mer penger til rådighet. Statsråden sier også i kommuneproposisjonen at en lovfesting ville være i strid med Regjeringens prinsipper for styring av kommunesektoren.

I saken om krisesentrene burde hensynet til kvinner og ikke minst barn som opplever vold og overgrep i eget hjem, vært satt høyere enn prinsippene i partiprogrammet til Kristelig Folkeparti spesielt.

Heldigvis er det politiske partier som ikke bare rir prinsipper, men som har skjønnet problemene som landets krisesentre er i, og den verdien disse krisesentrene har for kvinner og barn, og spesielt for innvandrerkvinner.

Arbeiderpartiet er meget glad for at et flertall for en 80-20-finansiering nå er i havn, og heldigvis er det også flertall for fortsatt øremerking. Jeg forventer at dette følges opp i statsbudsjettet for 2005.

Til slutt vil jeg på vegne av Arbeiderpartiet og SV ta opp mindretallsforslaget.

Presidenten: Representanten Torny Pedersen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Sonja Irene Sjøli (H) [11:22:44]: Krisesentrene har i mange år vært et svært viktig lavterskeltilbud for kvinner som er utsatt for vold i hjemmet, og deres barn. Krisesentrene har stort sett vært basert på frivillig innsats, som skal være et alternativ og nå også et supplement til og en viktig samarbeidspartner for det offentlige tilbudet. Jeg vil virkelig berømme den frivillige innsatsen kvinner gjør rundt om i det ganske land. Det er et imponerende arbeid som blir nedlagt.

Vi ser alle med bekymring på at hverdagen for mange kvinner er blitt svært vanskelig, og at det ser ut til å være et økende behov for krisesentre, spesielt for kvinner med innvandrerbakgrunn. Høyre mener at nær kontakt med det lokale hjelpeapparatet er viktig for å sikre kvaliteten på den hjelpen som gis til kvinner og barn i en vanskelig livssituasjon. Lokal kunnskap og en god lokal oppfølging etter krisesenteroppholdet er avgjørende og ikke minst viktig for hvordan de skal kunne planlegge sin framtid. Vi mener dette tilbudet må ses i sammenheng med andre hjelpetilbud som kommunene har ansvar for, og som kvinnene og deres barn helt klart vil ha behov for.

Det er fortsatt behov for statlig innsats for å sikre og for å utvikle krisesentrene. Nærmere 90 pst. av kommunene bidrar i dag til økonomisk drift av disse sentrene. Vi har hatt en økning i tilskuddene fra kommunene de siste

tre årene på henholdsvis 6, 7 og 14 pst. Dette viser at kommunene tar ansvar og prioriterer tiltak for kvinner i en vanskelig livssituasjon.

Krisesentrene finansieres i dag med 50 pst. fra staten og 50 pst. fra kommunene, og i noen tilfeller er det også andre bidragsyttere. Høyre er opptatt av at kommunenes engasjement holdes oppe, og mener det skjer best ved at kommunene fortsatt har det finansielle ansvaret og godkjenner budsjettene. Ikke minst er det viktig for å styrke det arbeidet vertskommunene gjør for å få til mer langsiktige, interkommunale løsninger.

Høyre mener det ville være klokt at forvaltningen av tilskudd og utviklingsoppgavene legges til det regionale Statens barnevern og familievern. En samordning og en kompetanseutveksling mellom disse to sektorene vil styrke arbeidet mot vold generelt.

Dagens utbygging av krisesentrene viser store variasjoner i dekning i de ulike regionene. Høyre mener derfor det må utarbeides en tilgjengelighetsplan for hele landet. Statens barnevern og familieverns fem regionkontorer vil være et godt utgangspunkt for i samarbeid med kommunene å vurdere et jevnere tilbud i landet, også når det gjelder kvaliteten. Med en slik plan vil vi kunne forvente at alle kommuner etter hvert bidrar til å gi et godt tilbud om akutthjelp ved vold i hjemmet.

En ny utfordring for krisesentrene i byene er den store overvekt av kvinnelige beboere med etnisk minoritetsbakgrunn. Jeg er derfor svært tilfreds med at departementet har under utarbeiding et kompetanseutviklingsprogram som omhandler minoritetskvinner, i samarbeid med relevante fagmiljøer der fokuseringen vil ligge på opplæring av ansatte på krisesentrene og deres nærmeste samarbeidspartnere. Jeg er også glad for at låneordningen i Husbanken vil gjøre det lettere for krisesentrene å få lån til å bedre de fysiske bomiljøene.

Det er bred enighet om viktigheten av krisesentrene og det arbeidet som gjøres for å hjelpe voldsutsatte kvinner og deres barn. Uenigheten dreier seg kun om virkemidlene. Det er nå et flertall blant opposisjonspartiene for at det statlige tilskuddet på 80 pst. skal øremerkes, og at det kommunale tilskuddet skal være 20 pst.

Som jeg var inne på, mener Høyre at ansvaret for krisesentrene fortsatt skal være kommunalt forankret, slik som i dag, og at tilskuddet på sikt skal innlemmes i kommunens rammer, slik Stortinget faktisk har vedtatt tidligere bare for et par år siden.

Løsningene det nå blir flertall for, vil redusere kommunenes økonomiske ansvar, og jeg er redd for at det vil svekke interessen for gode, kostnadseffektive løsninger og forpliktende interkommunalt samarbeid.

Avslutningsvis synes jeg det er grunn til å spørre om ikke denne statliggjøringen av krisesentrene som opposisjonen nå vedtar, er nok et eksempel på at lokaldemokrati og viktigheten av selvstendige vurderinger og prioriteringer lokalt kun er til bruk i festtaler og ikke i praktisk politikk.

May Hansen (SV) [11:27:45]: Jeg må svare foregående taler først.

Det er jo faktisk slik at det er naturlig å sammenlikne krisesentrene med barnevern og familievern, hvor denne regjeringen virkelig har stått i bresjen for å statliggjøre disse to etatene som det er naturlig å binde krisesentrene opp mot.

Vi behandler i dag igjen et Dokument nr. 8-forslag om lovfesting og finansiering av krisesentrene. Dette er andre gangen i denne perioden. Dette forslaget er fremmet av Arbeiderpartiet. Det forrige var SVs forslag, og da stemte Arbeiderpartiet imot lovfesting. Jeg er veldig glad for at Arbeiderpartiet nå går for lovfesting, fordi det har vist seg å være nødvendig.

Jeg syns komiteens flertall har den beste argumentasjonen i denne behandlingen av forslaget for at lovhjemling er nødvendig, men jeg mener at konklusjonen deres er feil. De skriver:

«Flertallet er av den oppfatning at kommuner som i dag ikke har råd til å bruke krisesentrene, heller ikke vil ha økonomi til å tilby sine innbyggere dette, selv om tilbud om krisesentre ble lovfestet.»

Det er nettopp det det handler om. Så lenge det ikke er lovfestet, vil tilbudet til kvinner og barn i krise være avhengig av den enkelte kommunes økonomi. Krisesentrene skal være et tilbud for alle kommuner, og en lovfesting ville gitt innbyggerne en rett. Lovfesting ville forpliktet kommunene til å yte sin del av tilskuddet.

SVs forslag var opprinnelig 100 pst. statlig finansiering, og det ville ha frigjort sentrene fra kommunenes økonomi. Vi ønsker primært at krisesentrene og incestsentrene skal være en statlig oppgave på linje med barnevernet, familievernet og rusomsorgen. Det er gjennomført utredninger som klart konkluderer med at det er nødvendig med en bedring av finansiering av sentrene. Det er ikke flertall for 100 pst. statlig finansiering. Derfor vil SV støtte Arbeiderpartiets forslag om en 80 pst. finansiering av staten og 20 pst. finansiering av kommunene. Dette er en halv seier for SV, og vi er glad for at flertallet i komiteen for tredje gang stadfester at det er et flertall i Stortinget for en slik finansiering. Vi reagerer sterkt på at statsråden ikke har forholdt seg til flertallets merknader i denne saken når hun har foreslått finansiering.

Krisesentrene er et meget godt lavterskeltilbud til voldsutsatte kvinner og deres barn. Det konkluderer VISTA-rapporten med. Det er økende behov for krisesentre, og stadig flere kvinner oppsøker tilbudet. Krisesentre blir lagt ned rundt omkring i landet grunnet økonomi. De er sommerstengt. Det er uakseptabelt, og det rammer kvinner og barn i en meget sårbar situasjon. Det er hensynet til kvinnene og barna som gjør at vi vil sikre dette tilbudet, og som gjør lovfesting og forutsigbar finansiering nødvendig.

SV er glad for at Husbankens ordning for utbedringslån nå også omfatter krisesentre med botilbud. Ordningen omfatter lån til utbedring og lån til ombygging og ominnredning. Det kan også gis lån til oppføring av nybygg. Dette er helt i tråd med SVs forslag i Dokument nr. 8:118 for 2001-2002, som ble behandlet i Stortinget 3. desember 2002. Vi mener at dette er en full seier for SV. Dette er også helt nødvendig for å legge til

rette for barn og beboere med funksjonshemninger. Mange sentre trenger rehabilitering, og det er nødvendig med nyetableringer på grunn av den økte etterspørselen.

Til slutt vil jeg påpeke komiteens henstilling om at det skal stilles krav til virksomheten. Retningslinjene må inneholde krav som omfatter bomiljø og kvalitet. Krisesentrene rundt omkring i landet har vært drevet med stor entusiasme og som frivillig arbeid i alle år. Vi trodde at krisesentrene skulle bli overflødige, bare det ble fokusert på voldsproblematikken. Dessverre er pågangen større enn noen gang. Problematikken som disse sentrene må ivareta, er også mer komplisert enn før. Derfor er det viktig at det offentlige nå går inn og tar et større ansvar for dette viktige og uunnværlige lavterskeltilbudet.

Dagrun Eriksen (KrF) [11:32:53]: Krisesentrene er for mange kvinner et livsviktig sted å få komme til. Mange kvinner har måttet søke beskyttelse innenfor krisesentrets fire vegger. De har flyktet fra hjemmet sitt og en hverdag fylt av vold, kriser og trusler. Vold i hjemmet er et samfunnsproblem. Noen har sagt at det farligste en kvinne kan gjøre, er å flytte sammen med en mann. Det sier noe.

Det er ingen tvil om at den rollen som krisesentrene har for disse kvinnene, er av avgjørende betydning. Helt siden etableringen på 1970-tallet har sentrene vært et viktig ledd i samfunnets tilbud om akutt hjelp til voldsutsatte kvinner.

Sentrene er på mange måter også et praktisk utløp for nestekjærlighet. Kvinner har i omsorg for sine medsøstre lagt, og legger, ned mange timer med frivillig arbeid for å gi andre kvinner en nødhavn i en vanskelig situasjon.

Denne saken har også skapt et stort engasjement i Stortinget. Det viser alle de vedtak og bestemmelser og ombestemmelser som Stortinget har gjort i forhold til krisesentrene opp gjennom tidene. Gjennom hele prosessen opplever jeg et tverrpolitisk ønske om å sikre dette tilbudet, selv om vi har vært uenige og også er uenige i dag om hvordan vi best gjør det.

Krisesentrene er i dag avhengige av lokal finansiering for å utløse det statlige tilskuddet. Denne finansieringen har en del av senterlederne gitt utrykk for at de bruker mye tid på. Hvis en endrer kostnadsfordelingen mellom stat og kommune, vil senterlederne fortsatt bruke mye tid på å få på plass den lokale andelen. Det vi i Kristelig Folkeparti ønsker, er å gi sentrene en håndrekning for å få på plass langsiktige kommunale og interkommunale avtaler med kommunene. Kommunepolitikere våre har vist en enormt flott evne til å prioritere krisesentrene. På tross av at det er mange rådmenn som truer med å trekke bevilgningene, har kommunepolitikere tatt ansvar, og den kommunale økningen i tilskuddene har økt med henholdsvis 6, 7 og 14 pst. de siste tre årene.

Statens barnevern og familievern skal etter Kristelig Folkepartis syn være en medspiller til sentrene. De skal bidra med hjelp til å få på plass avtalene og kunne være med i utvikling av kompetanse. Det er fra i år også kommet en ny tildelingsrunde med søknadsfrist i september. Det vil si at skulle man lokalt skaffe økte midler etter

første tildeling, vil man kunne få midler fra staten. Det er også et viktig poeng at det er en god nærhet til andre førstelinjetjenester, hjelpetilbud og ordninger. Disse finnes stort sett på lokalt og regionalt nivå, og det er også et argument for å beholde en forankring til det lokale.

Noen sentre sliter med slitte og dårlige lokaler. Mer enn 50 pst. av kostnadsøkningen de siste årene har gått til utbedring og kompetanseheving. Det er derfor bra at denne regjeringen nå har tilrettelagt for lån fra Husbanken, slik at sentrene kan få lån til utbedring, ombygging og ominnredning i tillegg til oppføring. En ting viste Kvinnevoldsutvalget, som avgav innstilling før jul, oss klart: Vi vet for lite om omfanget av vold i hjemmet. Vi vet også lite om tilgjengelighetstilbudet for utsatte kvinner i akutt krise. Kristelig Folkeparti er derfor glad for at det skal utarbeides en tilgjengelighetsplan for hele landet.

Det meldes fra en del krisesentre i storbyene at det er en overvekt av kvinner med etnisk minoritetsbakgrunn på sentrene – urovekkende mange. Mange har flyktet fra sine norske menn. Noen av disse driver en systematisk utnyttning og mishandling av kvinner fra andre land som de har giftet seg med. Disse kvinnene er ofte totalt isolert, uten noe nettverk. Jeg er glad for at komiteen har understreket det behovet for økt kunnskap medarbeidere ved sentrene trenger overfor denne gruppen. Jeg vil også minne om det komiteen sa om barn på krisesentre i forbindelse med familie- og barnevernsmeldingen.

Jeg vil avslutte med å si at Kristelig Folkeparti ønsker å ivareta sentrenes egenart og den drivkraften som ligger i måten de er opprettet og drevet på. Men det er også viktig at vi ser på dette tilbudet som en del av det tilbudet som samfunnet har for voldsutsatte kvinner. Derfor krever det at det meste av finansieringen er offentlig, enten den er kommunal eller statlig.

Eli Sollied Øveraas (Sp) [11:37:44]: Endå ein gong er det eit fleirtal ved opposisjonen som går inn for å forbetre den økonomiske situasjonen for krisesentra, mens regjeringsspartia argumenterer for å behalde dagens finansieringsordningar.

Krisesentra gir, som det har vore sagt av fleire her, ei uvurderleg hjelp til personar som ofte er i djup naud. Då er det ikkje anna enn rett og rimeleg at staten legg til rette for at sentra skal få gjort jobben sin på ein god måte, utan å måtte frykte for nedskjeringar eller nedlegging.

Kvart år er realitetane ute i Kommune-Noreg slik at når dei kommunale budsjetta skal behandlast, er det stor utryggeleik knytt til mange krisesenter. Kommuneøkonomien er pressa, og det er mange tilbod rundt omkring som blir reduserte eller avvikla. Det store spørsmålet som svirrar rundt, er: Vil kommunane løyve, eller vil dei ikkje løyve dei nødvendige midlane, som så vidare skal utløyse tilsvarande statlege midlar? Naturleg nok skaper dette uro for sentra, men ikkje minst skaper dette uro for den mest sårbara gruppa, nemleg dei personane som bruker krisesentra.

Eg har sjølv vore kommunepolitkar, og eg har sete i helse- og sosialstyret. Eg har gått den tunge vegen saman med medrepresentantar og sagt nei til løyvingar til det

krisesenteret som vi i kommunen bruker, noko som igjen førte til reduksjon i det statlege tilskottet. Økonomi er stikkordet, og eg skjønner ikkje representanten Sjøli sin argumentasjon om at dagens finansieringsordning er ei betre ordning for krisesentra enn fleirtalet sitt forslag om 80 pst. frå staten, som skal utløyse 20 pst. frå kommunane. Alle dei som har kontakta oss, har peika på økonomi. I dag har vi 50 krisesentre i Noreg, og det betyr at vi har eit godt interkommunalt samarbeid når det gjeld krisesentra.

Senterpartiet meiner vidare at lovfesting ikkje er den rette vegen å gå for å sikre drifta ved desse sentra. Som det har vore sagt før, er det om lag 90 pst. av kommunane som bidreg, og det viser at det ikkje er mangel på velvilje som har skapt ein vanskeleg situasjon, men det er mangel på pengar.

Prinsipielt er vi for ein reduksjon i øyremerkte midlar til fordel for ei tilsvarande styrking av den evna kommunane har til å oppfylle dei oppgåvene som skal løysast, men her må det vere eit samsvar mellom dei mange oppgåvene kommunane har, og dei midlane dei har til å bruke til desse oppgåvene.

Når det gjeld krisesentra, er talet på senter lågt og den geografiske variasjonen stor, og det er hovudårsaka, i tillegg til økonomien, til at vi vil ha ei øymerking av tilskottet. Ei eventuell innlemming bør først skje når dekningsgraden er heva i tråd med det lokale behovet.

Statsråd Laila Dævøy [11:41:54]: Krisetiltakene har ofte stått på dagsordenen i Stortinget de siste årene, og dette blir nok ikke siste gang. Et samlet storting ser viktigheten av arbeidet som gjøres rundt om i landet for å hjelpe kvinnene som blir utsatt for vold og overgrep i nære relasjoner, ved krisesentrene, incestsentrene, krisetelefoner og voldtektsentre. Men som så ofte i politikken – når vi begynner å diskutere konkrete virkemidler for å legge til rette for arbeidet, starter uenigheten. Det er viktig å avklare hvilke rammebetingelser for krisesentervirksomheten flertallet på Stortinget ser for seg. Jeg vil selvsagt arbeide videre ut fra de vedtakene Stortinget fattet i dag. Flertallet ønsker at staten skal bidra med 80 pst. av driftsbudsjettene, mot i dag 50 pst., og at kommunenes økonomiske ansvar reduseres tilsvarende. Det skal fortsatt være slik at kommunene godkjenner krisesentrenes budsjett og får statstilskudd på grunnlag av summen av lokale tilskudd.

Sett fra departementets ståsted har langt de fleste av kommunene kjent sitt ansvar og bidratt til en vekst i krisesentrenes budsjetter de siste årene, godt utover gjennomsnittlig økning i kommunal sektor. De tre siste årene har veksten vært på henholdsvis 6, 7 og i fjor hele 14 pst., og staten har fulgt opp tilsvarende. Utredninger fra VISTA viser at mye av veksten har gått til forbedringer av lønsvilkår for ansatte, men også til en bedring av lokalene. Dette er viktig, for dessverre ser det ikke ut til at behovet for krisesentre har sunket siden arbeidet for å bekjempe volden i nære relasjoner startet for alvor på 1970-tallet. Nye grupper, ikke minst kvinner født i andre

land, ofte med kort botid i Norge, trenger dessverre tilbudet i økende grad.

Et viktig ledd i Regjeringens strategi er å se krisesentrene i sammenheng med ulike nasjonale prosjekter igangsatt for å forebygge vold og få mer systematisk kunnskap. For eksempel vil kunnskapsprosjektet ved Universitetet i Bergen, som heter «Barn som lever med vold i familien», et nytt regionalt pilotprosjekt om barn på krisesentre samt kompetanseheving i et par utvalgte nøkkelkrisesentre i arbeidet mot trafficking bidra til at krisesentrene får en tydelig rolle i det lokale og regionale arbeidet mot vold, og de vil bedre kunne yte tjenester, særlig i forhold til barna.

Kompetansen om kvinner med innvandrerbakgrunn skal også heves. Jeg ønsker å legge forvaltningen av statstilskuddet for krisesentrene til Statens barnevern og familievern for også på sentralt hold å legge til rette for økt samhandling. Statens barnevern og familievern er i gang med å styrke kunnskapen om vold i fagteamene som bistår kommunene i familie- og barnevernet.

Det skal også utarbeides en tilgjengelighetsplan for krisesentertilbudet for landet som helhet. Her vil vi samarbeide med kommunene og også rådgi i forhold til at det opprettes langsiktige samarbeidsavtaler mellom krisesentrene og kommunene. Målet er at alle kommuner skal yte sin skjerv for å sikre et tilbud om akutthjelp for sine innbyggere.

Komiteen mener videre at det i rundskrivet om statstilskudd må tas opp krav til bomiljø og kvalitet. Departementet tar dette med seg i det videre arbeidet, og vil følge dette opp.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torny Pedersen (A) [11:46:08]: Som jeg sa i mitt innlegg, var ikke omtalen i kommuneproposisjonen for 2005 om krisesentrene noen god lesing.

Etter flere år fram og tilbake om hvordan myndighetene skal takle problemene som krisesentrene har, fikk vi rapporten fra Kvinnevoldsutvalget, og den var klar i forhold til både struktur og finansiering. Men Regjeringen velger å ikke følge den gode rapporten, og som ser viktigheten av innholdet i Kvinnevoldsutvalgets framlegg. Det neste som da blir viktig – og jeg ber nå Regjeringen om å følge opp og gjennomføre – er den 80-20-finansieringen fra 1. januar 2005. Kan statsråden bekrefte at hun vil gjennomføre det som flertallet vedtar i dag?

Statsråd Laila Dævøy [11:47:22]: Ja, det skal statsråden gjøre, og det sa jeg også i mitt innlegg.

På noen områder har vi fulgt opp Kvinnevoldsutvalgets innstilling, bl.a. det store grepet vi tar når det gjelder tilknytningen til Statens barnevern og familievern.

Jeg har lyst til å påpeke at vi er jo egentlig enige om det meste her. Det flertallet i Stortinget er uenig med Regjeringen i, er fordelingen innenfor det offentlige. Vi er enige om at vi skal ha øremerking av midlene. Vi er enige om at det er kommuner og stat som skal betale. Det

eneste vi er uenig med flertallet om, er hvilken andel man skal ha fra henholdsvis stat og kommune. Men fortsatt øremerking blir det, og det har vi alle vært enige om.

May Hansen (SV) [11:48:26]: Jeg vil referere fra et brev som statsråden har sendt til komiteen:

«I brev til komiteen av 30.01.04 i forbindelse med dok.8.nr.17 (2003 – 2004) om krisesentre redegjorde jeg detaljert for departementets arbeid med å vurdere en ny finansieringsordning for krisesentrene og lovet å komme tilbake til Stortinget så snart som mulig. Det ble også understreket i brevet at mer forutsigbare rammevilkår forutsetter at finansiering, forvaltning og en eventuell lovfesting av tilbudet må vurderes».

Statsråden har flere ganger kommet med hentydninger til dette med lovfesting.

I komiteens merknader fra regjeringspartiene står det:

«Etter disse medlemmenes vurdering er det derfor ikke nødvendig å lovfeste en slik plikt for kommunene. En lovfesting vil også være i strid med Regjeringens prinsipper for styring av kommunesektoren.»

Er prinsippene viktigere for Regjeringa enn å få på plass et slikt tilbud for kvinner og barn?

Statsråd Laila Dævøy [11:49:42]: Vi har sett på ulike finansieringsordninger for krisesentrene. Vi har fra Regjeringens side funnet at øremerking fortsatt er det viktigste for krisesentrene. Egentlig vil jeg også berømme kommunene, som har fulgt opp i så stor grad. Også denne regjeringen har jo jobbet med krisesentrene i flere år, som stortingsflertallet er kjent med. Den viktigste begrunnelsen for at vi ikke lovfester, er nettopp det ansvaret kommunene har tatt for å yte ytterligere bidrag i sektoren. Dette er et område som kommunene faktisk har vist at de setter høyt, og at de prioriterer. Det er hovedbegrunnelsen for at vi ikke lovfester dette tilbudet. Jeg tror fortsatt på at kommunene vil yte innsats, men jeg er kanskje noe bekymret for den modellen man har valgt for offentlig finansiering.

Eli Sollid Øveraas (Sp) [11:50:48]: Statsråden snakka om langsiktige samarbeidsavtaler mellom kommunane og krisesentra. Det synest eg høyrest veldig positivt ut for begge partar. Det trengst. Så har eg lyst til å streke under at det er viktig at vi spelar på lag, for som statsråden sa, er det finansieringsordninga og lovfestinga som skil oss. Eg har inntrykk av at dei fleste i denne saken har eit felles mål.

Vi har 50 krisesenter i Noreg. Spørsmålet eg har til statsråden, er: Har statsråden ei slags aning om korleis tilbodet rundt om i landet er når det gjeld tilgjengelegheit for kvinner som har behov for eit slikt tilbod? Vil statsråden eventuelt, dersom ho ikkje har oversikt over det no, komme tilbake til det ved eit eigna høve?

Statsråd Laila Dævøy [11:52:01]: Jeg er enig med representanten i at de langsiktige avtalene blir svært viktige her, og krisesentrene trenger også hjelp til å få på

plass langsiktige interkommunale avtaler. Det skal vi bidra til.

Når det gjelder de ca. 50 krisesentrene vi har, og hvordan tilbudet er, er det nettopp det denne tilgjengelighetsplanen skal avdekke. Vi vet ganske mye. Personlig har jeg vært rundt på en rekke krisesentre den senere tid. Det som er betryggende, er at alle krisesentrene sier at ingen blir avvist. Men det er klart at noen kvinner som trenger hjelp, må kanskje reise langt. De må altså flytte langt vekk fra der de bor, fra sin egen kommune, for å få dette tilbudet. Det vi må se på, er hvor mange som må reise langt, og om man bør ha flere krisesentre i enkelte regioner. For det vi må forsikre oss om, er at absolutt alle som trenger det, får hjelp. De aller fleste ønsker faktisk et krisesenter i nærheten av der de bor.

May Hansen (SV) [11:53:24]: De fleste kommunene er kjempeflinke. De ser at dette tilbudet må man ha på plass, fordi det er så velfungerende. Det har mange rapporter vist. Men det er faktisk slik at noen sentre er lagt ned i denne perioden vi har vært på Stortinget. Det har også vært sommerstengte sentre. Det er det som er problematisk ved ikke å lovfeste dette.

En annen ting som jeg vil spørre statsråden om, gjelder det regjeringspartiene skriver i sine merknader:

«Statens barne- og familievern kan bistå krisesentrene med å få til langsiktige interkommunale avtaler bl.a. for økonomisk støtte.»

Det er en stor omstilling nå i Statens barnevern og familievern. Det kommer en del rapporter som viser at de har mye å gjøre, at det er mye som er uforutsigbart. Har virkelig Statens barnevern og familievern kapasitet til å forhandle med kommunene på krisesentrenes vegne?

Statsråd Laila Dāvøy [11:54:34]: Det viktige for meg er denne tilgjengelighetsplanen vi skal lage. Men det aller viktigste for brukerne av krisesentrene, selv om et av krisesentrene hadde sommerstengning i fjor, er at alle får hjelp, og at ingen blir avvist. Det skal vi ikke glemme. Krisesentrene gjør en fantastisk jobb i forhold til dette.

Det er også riktig at det er en stor omstilling på gang i Statens barnevern og familievern. Det gjøres en formidabel innsats der. Samtidig skal de bidra til at krisesentrene får hjelp til forutsigbare avtaler med kommunen. Det skal de også klare, for vi ser nå en rekke voldstiltak mer i sammenheng. Tidligere har vi kanskje ikke sett alle tilbudene til voldsutsatte, verken regionalt eller lokalt, godt nok i sammenheng. Det er det vi nå tar sikte på å gjøre. Da er det viktig at også Statens barnevern og familievern bidrar positivt her.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Knut Storberget (A) [11:55:46]: Det ble sagt at dette er en seier for noen partier. Jeg håper at denne debatten og det vedtaket som nå fattes i Stortinget, blir en seier for

de guttene og de jentene, de mennene og de kvinnene som faktisk trenger hjelp og et lavterskeltilbud, som i altfor liten grad er der, og som i altfor liten grad har vært der. Jeg håper at det vedtaket som Stortinget gjør i dag, faktisk bidrar til at vi strekker oss litt lenger mot alle de utredninger, alle de debatter, både om kriminalitet og om uønsket atferd, vold mot kvinner – hva det måtte være – som gjennom mange år har pekt på at dette tilbudet er for dårlig. Derfor skjønner jeg ikke hvorfor det skal sitte så langt inne, for når man leser Norges Lover og ser på alt det som har lovmessig vern i Norge, hvorfor skal det være så vanskelig at nettopp dette tilbudet, som alle politikere har sagt er så viktig, ikke kan få lovvern? Det skjønner jeg ikke.

Jeg skjønner egentlig heller ikke hvorfor regjeringspartiene stritter så imot i forhold til finansiering. Jeg mener at det umulig kan ha noe med kommunal sjølråderett eller nasjonens økonomi å gjøre. Det er påvist gang på gang at det dyreste er å *ikke* gi det lavterskeltilbudet. Det er jo det som gir høyere behandlingsutgifter, det er det som skaper en unødig tung straffeprosess, osv. Men ikke minst: Det er jo det som skaper størst lidelse og størst smerte for dem som trenger denne typen hjelp.

Jeg håper at det vedtaket som nå gjøres, faktisk bidrar til å løfte tilbudet ute, slik at man får en forståelse ute for at dette er et arbeid som ikke bare skal gjøres på dugnad. Det viktigste motivet er selvfølgelig at folk trenger hjelp når de kommer i en vanskelig situasjon. Men det andre, og det er noe jeg føler veldig for, er at vi i løpet av de siste 10–20 årene har overfokuset på strafferett og straff som reaksjon når det skjer noe galt i samfunnet. Vi har altså på mange måter ofret ofrene i den debatten. Jeg håper at dette kan gi et løft til å tenke mer i forhold til offerpleie. Det vil bidra til at vi kan få en bedre strafferettspleie også, for når det f.eks. gjelder voldtektsutsatte, når det gjelder kvinner som er utsatt for vold, ser vi at det er en utrolig liten grad av disse sakene som ender med domfellelse. 95 pst. av voldtektsutsatte kvinner i Norge opplever at det ikke blir noen dom i det hele tatt.

Denne typen lavterskeltiltak kan nettopp bidra til, ved siden av å ta vare på kvinnene og dem som rammes, at bl.a. bevis sikres, og at man får en mer aktiv straffeprosess. Slik sett er dette en vann-vinn-situasjon i forhold til det å bekjempe både vold og annen type kriminalitet, særlig mot utsatte kvinner.

Jeg håper at den finansieringsordningen som nå er på plass, og den er jeg glad for, bidrar til at vi får ryddet bort mye av det unødvendige arbeidet som har vært gjort, og som faktisk har gått ut på å samle inn penger, slik at man nå kan begynne å ta vare på menneskene.

Linda Cathrine Hofstad (H) [11:59:09]: Vold mot kvinner er brudd på grunnleggende menneskerettigheter og et alvorlig samfunnsproblem. Som justispolitiker er det viktig for meg at politi og rettsvesen prioriterer arbeidet for å styrke kvinners rettsikkerhet gjennom ulike tiltak. Men like viktig for meg er kvinners livssituasjon og at tilbudet ved krisesentrene er godt utbygd.

(Hofstad)

Krisesentrene møter i dag mange utfordringer. En av de største utfordringene er om sentrene makter å ta opp i seg de endringene i samfunnet som vi ser i dag. De siste årene har vi sett en økning ved at brukerne av sentrene er minoritetskvinner i mye større grad enn før. Det gjør at sentrene må ha evne til å endre tilbudet til brukerne. Det har de muligheter til i dag, fordi de har en fri rolle.

Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti synes å tro at krisesentrene ved hjelp av en lovfesting vil gi et mye bedre tilbud. Men det er dessverre ikke slik. En kan ikke løse sosialpolitiske problemer med lovfesting.

Jeg har besøkt flere krisesentre, og det som har imponert meg når jeg har kommet dit, det er varmen, det er godheten, det er kvinnefelleskapet og troen på at et menneske kan hjelpe et annet ved bare å være til stede. Derfor synes jeg det er trist at vi nå går i en retning der vi er i ferd med å ødelegge mye av det fundamentet og den ideen som krisesentrene er bygd på. Med en lovfesting har vi fått en tungrodd og byråkratisk institusjon i stedet for de frie og uavhengige sentrene som er der på kvinners premisser.

Ansvar for krisesenterdrift bør fortsatt være kommunalt forankret. En økning av det øremerkede statstilskuddet til 80 pst. vil redusere kommunenes økonomiske ansvar. Jeg er bekymret for at dette kan svekke interessen for gode og kostnadseffektive løsninger og det interkommunale forpliktende samarbeidet. Det er helt avgjørende at lokalpolitikkerne også blir stilt til ansvar, og at lokalpolitikkerne også ser og tar innover seg at det finnes vold og mishandling i deres kommuner.

Til slutt vil jeg si at jeg er veldig stolt av det arbeidet Samarbeidsregjeringen har gjort i forhold til familievold, og jeg har fortsatt stor tro på at disse problemene ikke kun løses med øremerkede tilskudd eller lovreguleringer, men ved at vi også tar innover oss de store utfordringene vi står overfor, og at det er andre tiltak som også må være på plass.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Hans Kristian Hogsnes (H) [12:02:40]: Jeg føler grunn til å dvele litt ved noe av det som har vært mye av styrken ved krisesentertilbudet, nemlig en meget sterk lokal forankring. Jeg hører til blant dem som tror på det lokale selvstyret, og jeg tror på at lokal forankring og ansvarsmobilisering gir tilbudet en styrke som er avgjørende og viktig for den jobben som skal gjøres. En reduksjon av dette ansvaret, som jeg mener ligger i det forslaget som ligger på bordet i dag, vil veldig lett bidra til å svekke interessen for de gode og kostnadseffektive løsningene samt det interkommunale, forpliktende samarbeidet.

Som tidligere ordfører har jeg mye lokal erfaring for at det til tider kan være meget krevende med lokalt og interkommunalt samarbeid og ansvar. Likevel har det utfordret lokalt, det har mobilisert lokalt, og det har bidratt til ansvarliggjøring av lokale myndigheter. Vi var sim-

pelthen nødt til å sette disse spørsmålene på dagsordenen med jevne mellomrom. Det var viktig for krisesenteret, men det var kanskje enda viktigere for det faglige og politiske miljøet i de involverte kommunene i den daglige diskusjonen om hvordan ressursene skulle prioriteres, f.eks. når det gjelder kampen mot vold. Nærkontakt og samarbeid med det lokale hjelpeapparatet er også viktig. Derfor er en forankring av krisesentrene på samme nivå som førstelinjetjenesten viktig. Det gir kortere linjer for helhetlige løsninger og reduserer mulighetene for at voldsutsatte kvinner og menn blir kasteballer mellom forvaltningsnivåer og tjenestetilbud.

Nærmere 90 pst. av norske kommuner bidrar i dag økonomisk til driften av ett senter eller flere, og jeg er opptatt av at vi holder dette engasjementet oppe. Nye øremerker bidrar ikke til dette, snarere tvert imot. Øremerking vil veldig lett bidra til å pulverisere det lokale ansvaret og engasjementet i prioriteringen av lokale tilbud til innbyggerne. Jeg ser at krisesentrene finner det mer forutsigbart og kanskje komfortabelt med en større øremerking, men jeg tror at det lokale engasjementet og tilpasningen til det lokale behov ivaretas bedre ved at kommunene fortsatt har et finansielt ansvar, samtidig som de godkjenner budsjettene. For meg er det en god begrunnelse for å opprettholde en 50-50-fordeling av finansieringsansvaret.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [12:05:31]: Jeg har registrert at Arbeiderpartiet i en rekke sammenhenger uttrykker bekymring for kommuneøkonomien, så også i dagens debatt ved representanten Torny Pedersen.

Det kunne være riktig å påpeke at det er Arbeiderpartiet som sammen med Regjeringen står bak årets statsbudsjett og i så måte også kommuneøkonomien. Det ser også ut til at Arbeiderpartiet vil samarbeide med Regjeringen når det gjelder revidert, og ifølge pressen er det ikke lagt opp til noen vesentlig økning for kommunene.

Fremskrittspartiet fremmer på sin side i forbindelse med revidert en økning for kommunene på 700 mill. kr. Etter mitt syn bør man fra Arbeiderpartiets side kanskje moderere sin kritikk mot kommuneøkonomien noe, når man faktisk selv har ansvaret for den.

Jeg merket meg at Arbeiderpartiets justispolitiske talsmann har kastet seg inn i debatten og uttrykker stor bekymring for ofrene, og sier at vi må fokusere mer på ofrene. Det er veldig fint å høre – det er musikk i ørene til Fremskrittspartiet. Problemet er at vi sjelden ser noen konkrete resultater fra Arbeiderpartiet på dette området. Arbeiderpartiet har jo styrt kriminalpolitikken i Norge i vesentlige deler av etterkrigstiden, og resultatet er et sulteføret politi, lave straffer, fengselskøer og et minimalt fokus på ofrene.

Afshan Rafiq (H) [12:07:27]: Jeg vil i forbindelse med denne saken understreke noen poeng som det kan være vanskelig å få øye på umiddelbart, men som like fullt er viktige.

For det første er det meget viktig at vi tar på alvor det frivillighetsarbeidet som drives ved krisesentrene. Vi må

ikke så lett la oss forlede til å tro at hvis bare staten tar over finansieringen, blir alt så mye bedre. Skulle frivilligheten i alt dette arbeidet bli borte, tror jeg vi har gjort et stort og kanskje uopprettelig feilgrep. Den statlige finansieringen kommer jo også fra et sted, og dersom man ønsker å øke den statlige andelen av finansieringen, enten det skulle være 80 pst. eller mer, må pengene tas fra et eller annet sted.

De av oss som ikke tror på å sprengre handlingsregelen, har tre muligheter for å finne disse pengene: Enten må man finne friske midler – og det kan nok bli en utfordring, for å si det forsiktig – eller man må omprioritere innenfor de gitte rammer. Det er jeg sikker på at man kan klare, men da må man jo også si noe om hvilke tiltak som eventuelt får mindre penger å rutte med. Den tredje muligheten er å dra inn midler kommunene har brukt på krisesentrene. Det vil neppe være populært i Kommune-Norge, særlig ikke siden man trolig ville måtte lage et uttrekk basert på regnskap og dermed ville dra inn mest midler fra de kommunene som bruker mest på krisesentrene. Man ville i så fall straffe de kommunene som har satset på krisesentrene, og så får man selv ta ansvaret for hvilke signaler det sender ut til det norske lokaldemokratiet.

Sist, men ikke minst står man her i fare for å sende ut et signal til norske kommuner om at jo dårligere de følger opp lokale tiltak, lokal frivillighet og i siste instans også lokal tjenesteproduksjon, desto raskere vil en del partier på Stortinget sørge for at staten går inn og rydder opp for dem. Det bør være et tankekors, særlig for de partiene som vanligvis omtaler lokaldemokratiet i varme ordelag.

Knut Storberget (A) [12:09:59]: Jeg klarer ikke å dy meg når representanten Knudsen kommer opp her og sier at jeg nå har kastet meg inn i debatten og snakker høyt om ofrene, men at Arbeiderpartiet ikke er noen steder når beslutningene skal tas og arbeid skal gjøres i Stortinget. Det er jo Arbeiderpartiet som har fremmet dette forslaget – man må jo lese teksten – og Arbeiderpartiet skal selvfølgelig også stemme for den gode løsningen som er kommet. Men uansett, med all respekt, så er diskusjonen i forhold til hvem som gjør hva osv., egentlig knekkende likegyldig i forhold til dette spørsmålet. Det er viktigere enn som så, og derfor prøvde jeg i innlegget mitt i sted å betone at det faktisk må være brukerne av lavterskeltilbudet, krisesentrene – jeg mener at man også i større grad burde gjort det samme for andre typer lavterskeltilbud – som bør være vinnerne i en slik debatt. Og det burde vi kunne glede oss over. Da må det ikke bli slik at man nå dekker seg bak at man taper et engasjement lokalt mot vold hvis man ikke får lov til å ta disse debattrundene om krisesentrenes økonomi ute i kommunene. Bevare meg vel! Tenke seg til alle de timene, alle de nettene og alt det arbeidet som år etter år utføres i krisesentrene for å skaffe finansiering, og som helt klart går på bekostning av brukerne. Om det for Høyre og andre politiske partier skulle være en kime til å reise en politisk debatt for å sette vold og desslike på dagsordenen, da er vi kommet i en

situasjon som jeg mener kaller på helt andre politiske initiativ enn å sulteføre krisesentrene. Så Høyre-strategien i forhold til å kunne ha denne debatten hvert år rundt i kommunene for å snakke om vold og desslike, er jammen trist. Her bør vi sette ofrene i fokus og si at de i hvert fall skal ha sitt. De skal ikke være avhengige av slike debatter. Jeg vil si at det er egentlig ikke omdiskutert i det hele tatt at de fornærmede i denne typen saker skal ha et slikt lavterskeltilbud. Det er jo det man prøver å rydde av veien og på mange måter prøver å gjøre sikrere og mer forutsigbart.

Så til slutt: Representanten Rafiq var inne på spørsmålet om finansiering. Dette er en klassisk sak i forhold til hvordan et flertall i denne salen ønsker at man skal forvalte fellesskapets midler, og hva Arbeiderpartiet og SV og norsk venstreside, slik jeg oppfatter det, ønsker. Vi ønsker nettopp at mye av fellesskapets midler skal brukes til tiltak for dem som ramler ned under sikkerhetsnettet. Vi ønsker faktisk å prioritere slike tiltak istedenfor å gi bl.a. massive skattelettelser.

Torny Pedersen (A) [12:13:17]: Representanten fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen, er opptatt av Arbeiderpartiet og kommuneøkonomi. Ja, vi er også veldig opptatt av kommuneøkonomi, men når vi inngår et forlik med andre partier, er det å gi og ta, og vi fikk økt kommunebudsjettet for i år.

Så vil jeg litt tilbake til det som går på Kvinnevoldsutvalgets rapport og innholdet i den. Jeg vil også tilbake til en person som satt i det Kvinnevoldsutvalget, domprost Tor B. Jørgensen, som mener at uten lovpålegging er krisesentrene prisgitt den enkelte kommunes vilje og evne til å prioritere driften av sentrene.

Lovpålegging ville gitt mer likeverdige tilbud over hele landet, og Kvinnevoldsutvalget foreslår også egentlig ganske kraftig at den statlige andelen av finansieringen må økes. Jeg skjønner godt at Høyre ikke vil bruke mer penger på kommunene. Det kunne jo i denne sammenhengen hende at det ble litt mer på kommunene. Den saken kjenner vi til. Men det forundrer meg at så mange fra Høyre i denne saken ikke ser det som Kvinnevoldsutvalget og de personene som satt der, har kommet med. Det synes jeg er veldig beklagelig. Hvorfor setter vi ned utvalg som skal utrede for oss, hvis vi ikke tar hensyn til det når det gjelder de store tingene? Det er de store tingene som går på økonomi og lovfesting, som Kvinnevoldsutvalget er kommet med, og her ligger det store ansvaret i den saken vi holder på med. De har kommet med mange flere forslag til struktureringer, det er greit – det er vi enige om – men det er dette som er det viktige. Det forundrer meg at regjeringspartiene har så liten tillit til det utvalget.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:16:09]: Jeg hadde behov for å si noen ord nå på slutten, for det er skapt et inntrykk av at regjeringspartiene har sittet helt stille i forhold til saken om krisesentrene i kommuneproposisjonen. Derfor vil jeg komme med noen fakta som kanskje gjør at en

kan se at vi faktisk har gjort en god del grep som gjør at krisesentrene tilstand vil bli bedret.

For det første er det nytt av i år at dersom sentrene klarer å skaffe en ekstra tildeling i løpet av året, vil man kunne søke på nytt – bare man gjør det innen september – for å kunne få utløsning fra staten. Dette vil være med på å bedre tilstanden. Og dessuten: Med en 50-50-finansiering måtte senterlederne bruke mange timer på å skaffe finansieringen på 50 pst, er det sagt av mange talere. Det samme vil være tilfellet med en 80-20-finansiering, de vil fortsatt måtte bruke mye tid på å skaffe den finansieringen på 20 pst. De må ta kontakt med like mange kommuner og bruke like mye energi på dette som da de skulle ha 50 pst. inn. Derfor har vi gjort det grepet at Statens barnevern og familievern skal være med i den dra-hjelpen, de skal være med og ta kontakt med kommunene, få til langsiktige avtaler, få noe som er faglig forankret og som kan hjelpe til med å få den faglige kompetansen hevet i krisesentrene. Det er en god ordning. Så det må ikke sies fra denne sal at det ikke er gjort noen grep for at krisesentrene tilstand skal bli bedre.

I tillegg skal man utarbeide en tilgjengelighetsplan for å se om kvinner har et tilbud i sin nærhet, og hvordan dette er dekket i landet som helhet.

Det har vært snakket om slitte krisesentre. Ja, det har vært slitte krisesentre. Omleggingen i Husbanken gjør at man nå ikke bare kan få lån til å bygge et krisesenter, men man skal også kunne søke om lån til ominnredning, ombygging og alt det som krisesentrene trenger. Det må ikke skapes et inntrykk av at man har sittet stille. Det vi er uenige om, er kostnadsnivået og hvordan det offentlige skal bidra, om det skal være en fordeling mellom staten og kommunen på 80-20. Det er der uenigheten ligger. Jeg skulle ønske at også resten av salen var litt opptatt av det bidraget og den hjelpen som Statens barnevern og familievern nå vil kunne yte, slik at krisesenterlederne skal kunne bruke sin tid på drive krisesenter og ikke på samle inn penger.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:18:59]: Jeg slutter meg helt til det Dagrun Eriksen sa, så jeg skal ikke gjenta det.

Men jeg er litt opptatt av Arbeiderpartiet her. Både representanten Storberget og representanten Pedersen går til frontalangrep mot Høyre og regjeringspartiene fordi vi vil ha en kommunal forankring. Jeg tror de er ofre for selektiv glemsel. For ett og et halvt år siden sa de nemlig noe helt annet. I Innst. S. nr. 40 for 2002-2003 om finansiering av krisesentrene henviste man til det som kommunalkomiteen sa i sin Innst. S. nr. 252 for 1999-2000, nemlig:

«Målet må være å få større muligheter for selvstendige prioriteringer lokalt og dermed et styrket lokaldemokrati.»

I den samme innstillingen – for ett og et halvt år siden – var de med på en merknad der det heter at man «mener at det vil være mer hensiktsmessig å følge den planen som Stortinget har vedtatt ... for dette arbeidet, hvor det bl.a. tas sikte på å innlemme tilskudd til kommuner til krisetil-tak i 2004».

I tillegg sier de:

«Dette flertallet» – altså Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti – «mener i likhet med departementet at en utsettelse av omleggingen til 2005, slik Kvinnevoldsutvalget foreslår, vil være problematisk. Dette flertallet vil understreke at det er et stort behov for å få til en mer forutsigbar finansieringsordning så raskt som mulig.»

Dette mente altså Arbeiderpartiet for mindre enn to år siden, 21. november 2002. Arbeiderpartiet har altså snudd, det er verken forutsigbart eller imponerende.

Representanten May Hansen hadde vanskeligheter med å forstå hvordan vi kunne være med på at det skulle være et kommunalt ansvar for dette tilbudet, samtidig som vi ville samarbeide med det statlige barne- og familievernet. Forvaltning av tilskuddet og utviklingsoppgavene vil bli lagt til Statens barnevern og familievern, som fra før har ansvaret for barnevernet. Det er jo kompetanse i forhold til barn, vold og vold i nære relasjoner som er viktig, også for de andre saksfeltene som Statens barnevern og familievern har ansvaret for. En samordning om kompetanseutveksling mellom disse sektorene vil styrke arbeidet mot vold som helhet. Det har vi vært opptatt av.

Men vi er opptatt av at det må være et kommunalt ansvar for krisetiltakene fordi nærkontakt og samarbeid med det lokale hjelpeapparatet er helt nødvendig for å få gode løsninger, både for kvinnene og for barna. Da må man se det i sammenheng med de andre tilbudene i første-linjetjenesten som kommunene har ansvar for.

Eli Sollied Øveraas (Sp) [12:22:04]: Det er freistande å stille eit spørsmål til representanten Rafiq når ho frå denne talarstolen hevdar at kommunane forventar at staten ved Stortinget skal komme og rydde opp. For meg verkar det som om realitetane ute i Kommune-Noreg er totalt ukjende for denne representanten.

Det som skjer i dag, er at skular vert lagde ned, støttekontaktar for både psykisk og fysisk funksjonshemma vert fjerna, heimehjelpstenestene for eldre vert reduserte, vi har nedlegging av aldersavdelingar og sjukeheimsavdelingar, og vi veit at hundreåringar får avslag på søknad om institusjonsplass eller avlastingsplass. Vi veit også at kommunar seier nei til støtte til krise- og incestsenter. Då er det freistande å spørje representanten om ho meiner dette er ein slags strategi frå kommunepolitikarane for at dei kan kome til Stortinget, slik at vi – som representanten sa – kan rydde opp.

Det er også freistande å spørje om representanten trur at kommunane spekulerer med interessene til dei innbyggjarane dei er valde til å ta vare på, berre med tanke på at det skal utløse statlege midlar.

Så sa representanten at dersom tilskotet skal auke til 80 pst., vil det gå ut over andre ting. Sjølv sagt er det slik at om vi brukar desse pengane, vil anten staten sine utgifter auke eller så må vi ta det frå andre stader.

Då har eg eit råd til Høgre sin representant. Høgre kan jo redusere ambisjonsnivået, spesielt når det gjeld skattelette, og dermed bidra til at både brukarane av krisesentra og andre sårbare grupper kan få eit enklare tilvære.

Eg synest at vi i denne salen burde avstå frå å mistenkjeleggjere kommunane når det gjeld det arbeidet dei, med stramme økonomiske rammer, gjer for å betre tilbodet. Det gjeld både til barn, unge, eldre og sjuke.

May Hansen (SV) [12:25:12]: Representanten Sjøli hørte nok ikke skikkelig etter hva jeg sa i mitt innlegg. Jeg stilte statsråden et spørsmål om det statlige barne- og familievernet hadde kapasitet til å gjøre denne jobben i kommunene.

SV ble i utgangspunktet angrepet for at vi ville ha alt over til staten. Jeg syns det var merkelig når denne regjeringa har vært en pådriver for å flytte både familievernet og barnevernet fra lokalt nivå og fylkeskommunen over til staten. Familievernet har også vært forankret i kommunene rundt omkring i dette landet, og det har også vært mye frivillig arbeid. SV syns det hadde vært helt naturlig når man nå har flyttet disse krisetiltakene, at man også flyttet krisesentrene med.

Ellers var statsråden inne på sommerstengte sentre. Statsråden sa fra denne talerstolen at alle kvinnene fikk et tilbud. Statsråden vet like godt som meg, for vi hadde flere runder på dette i fjor sommer, at det her hevdes ulike ting. Men det som er helt klart, er at det ikke er et tilbud når kvinner blir tatt med hjem til de ansatte gjennom hele sommerferien. Det er ikke et akseptabelt tilbud til kvinner og barn som skal være på et krisesenter.

Når det gjelder den lokale friheten som representanten Rafiq snakket om: Det som stryker lokaldemokratiet i dette landet i dag, er kommunenes økonomi. Vi har en privat rikdom som er helt enorm, men faktisk sitter man ute i kommunene og sliter livet av seg for å ivareta sine lovpålagte oppgaver. Denne regjeringen har vært med på å gjøre lokaldemokratiet til noe som er ganske vanskelig. Det er veldig vanskelig å være lokalpolitiker. Når det gjelder den tiggerunden som det er snakk om at det statlige barne- og familievernet nå skal gjøre, er det klart at det blir enklere å tigge 20 pst. enn 50 pst., fordi kommunene i stor grad vil støtte krisesentrene. Det har regjeringens partiene vært inne på hele tida. Det er klart at det er mye enklere med 20 pst. enn med 50 pst.

Og så til det frivillige arbeidet: Kvinner har gjort frivillig arbeid i mange år. Helsestasjonene ble også startet ved hjelp av frivillig arbeid fra kvinner – ikke lønn som var akseptabel, ikke trygderettigheter. Dette må det bli slutt på! Dette har vist seg å være et lavterskeltilbud som er viktig, og som fungerer. Det har utallige rapporter vist. Nå er det faktisk på tide at de som gjør denne viktige jobben, får et anstendig lønnsnivå, og at staten tar over ansvaret for å drifte disse sentrene.

Statsråd Laila Dävøy [12:28:21]: Denne enkeltsaken som representanten viser til, har vi hatt oppe i denne sal før. Jeg synes det er bemerkelsesverdig at man nok en gang henger ut Moss krisesenter, som sa ja til å ta imot en familie, som en ansatt likevel valgte å ta hjem til seg, og Moss krisesenter hørte ingenting. På vegne av dette krisesenteret som aldri har sagt nei, vil jeg derfor si at jeg synes det er litt utidig at man tar den saken opp igjen.

Så til hovedfinansieringen for krisesentrene, som fortsatt skal være 100 pst. fra det offentlige. Når man her snakker om krisesentre, kan det synes som om alle sliter og sliter. Personlig har jeg vært på en rekke krisesentre. Hvis vi ser på de 50 kommunene som i dag ikke deltar, ligger halvparten av dem i Sør-Trøndelag og Rogaland. Jeg har personlig vært i Sør-Trøndelag og er kjent med at det største krisesenteret der i alle fall skryter av Trondheim kommune. De sier at de har forutsigbare vilkår. Slik har det vært ved en rekke av de krisesentrene jeg har besøkt. Det er ikke krise på alle krisesentrene. Jeg tror vi skal ha det bildet med oss. Derfor er kanskje det aller viktigste med denne saken de greiene vi tar utenom finansieringen, som vi faktisk er enige om. Vi er enige om at det offentlige skal dekke 100 pst. av finansieringen, at kompetansehevingen og forvaltningen skal legges til Statens barnevern og familievern, at det skal utarbeides en tilgjengelighetsplan, og ikke minst at krisesentrene nå omfattes av Husbankens ordning for utbedringslån. Det er også å se krisesentrene i sammenheng med det andre vi nå gjør innenfor offentlige institusjoner, og å se voldsproblematikken i en mye bredere sammenheng enn tidligere. Jeg tror det kommer til å få stor betydning også for krisesentrene i framtiden. Bildet er noe mer nyansert enn det som opposisjonen gir uttrykk for fra denne talerstol, når de sier at omtrent alle krisesentrene er i krise. Svært mange har forutsigbare vilkår – det har de faktisk!

Afshan Rafiq (H) [12:30:46]: Til representanten Eli Sollied Øveraas fra Senterpartiet: Jeg synes hun drar innlegget mitt altfor langt, og jeg mener også at det innlegget hun holdt, viser en grunnleggende mistillit til lokaldemokratiet. Og det er nettopp det jeg tok opp i mitt innlegg. Det Eli Sollied Øveraas prøver å si, er at kommunene ikke selv er i stand til å ta seg av de oppgavene som innbyggerne har behov for, og derfor må staten gå inn og rydde opp.

Jeg har ikke mistenkeliggjort kommunene. Det jeg påpekte i mitt innlegg, var rett og slett at dette ville være et galt signal å gi fra Stortinget. Spesielt når det gjelder krisesentertilbudet, har kommunene allerede vært veldig flinke til å prioritere dette tiltaket. Det har vært en jevn økning i inntektene til krisesentrene de tre siste årene. Men likevel vil Stortinget gå inn og overstyre den innsatsen kommunene gjør, og det var det jeg påpekte i mitt innlegg.

Det ville være uryddig av en del av partiene i Stortinget å forandre noe som allerede fungerer godt. Selvfølgelig er det en del krisesentre som er i en vanskelig situasjon, men da må vi sette i gang tiltak som er rettet mot det enkelte krisesenteret, og ikke mot alle, for de fleste fungerer ganske godt der ute.

Presidenten: Representanten Sollied Øveraas har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til eitt minutt.

Eli Sollied Øveraas (Sp) [12:32:40]: Ja, kommunane tek ansvar – det er nettopp det dei gjer. Når representan-

ten seier at det gir eit galt signal når Stortinget vil auke det statlege tilskotet frå 50 pst. til 80 pst., så må eg seie at eg skjønner ikkje kva representanten meiner med det.

Samtidig seier ho at det fungerer godt, men det er jo nettopp det det ikkje gjer. Dei signala vi som stortingsrepresentantar får, er jo at kvar haust når kommunebudsjetta skal fastleggjast, med innstilling frå rådmannen, blir det skapt usikkerheit og uro, fordi ein er redd desse tilboda skal bli nedlagde.

Eg håper at representanten Rafiq erkjenner og tek innover seg at det er eit fleirtal i denne salen som vil vedta ei finansieringsordning 80-20.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 3.

(Votering, sjå side 3099)

S a k n r . 4

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Inga Marte Thorkildsen, May Hansen og Heikki Holmås om tiltak for å ivareta ofre for incest (Innst. S. nr. 226 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:31 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske frå familie-, kultur og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innafor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten foreslå at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Presidenten: Ulf Erik Knudsen får ordet på vegner av saksordføraren, Karin S. Woldseth.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [12:34:59]: Det Dokument nr. 8-forslaget vi i dag behandlar, inneheldt følgende konkrete punkt:

1. Lovfestet tilbud om incestsentre samt en finansieringsplan hvor staten går inn med 80 pst. og kommunene med 20 pst.
2. Opprettelse av døgnåpen, nasjonal og gratis krisetelefon for incestutsatte
3. Plan for fremtidige etableringer av incestsentre
4. Finansiering av et fellessekretariat for incestsentrene

En samlet komite vil understreke at det arbeidet som Støttesentrene mot incest gjør rundt i landet, er et svært viktig supplement til det offentlige tilbudet som blir gitt av første- og andrelinjetjenesten.

Det er viktig å understreke at incestsentrene og krisesentrene ikke på noen måte skal kunne sammenliknes. Derfor synes flertallet i komiteen at dette Dokument nr. 8-forslaget er så stort og omfattende at vi ønsker at Regjeringen legger frem en egen sak om dette til høsten.

Incestsentrene er som sagt et supplement og ikke en erstatning for de eksisterende tilbud til incestutsatte. Sentrene er ment som et sted hvor incestutsatte og deres pårørende kan få råd og veiledning i forhold til ulike offentlige hjelpetiltak. I tillegg skal de også være et møtested for å treffe og snakke med andre i samme situasjon. Derfor stilles heller ikke de samme kravene til et incestsenter som til et krisesenter. Incestsentrene er altså ikke et akutt krisetiltak for utsatte, men et sted å bearbeide opplevelser og orientere seg i det offentlige hjelpeapparatet.

Sosialdepartementet og Helsedepartementet holder på med et utredningsarbeid både på lokalt og regionalt nivå for å se på tjenestebehovet for volds- og traumerammede. Komiteen mener at det av hensyn til den videre drift av incestsentrene haster med å finne en løsning på hvordan de skal organiseres og finansieres. Derfor ber flertallet Regjeringen om å komme tilbake med et forslag om dette i egen sak til høsten.

Når det gjelder døgnåpne krisetelefoner, finnes det allerede i dag en rekke krisetelefoner som også tar imot telefoner fra incestutsatte og kan henvise disse videre. Flertallet mener at forslaget om døgnåpne krisetelefoner for incestutsatte må ses i sammenheng med utredningen fra Regjeringen.

Når det gjelder de to siste punktene i Dokument nr. 8-forslaget, om en plan for etablering av incestsentre og et fellessekretariat for sentrene, mener flertallet at det også er naturlig å se på dette i sammenheng med denne utredningen fra Regjeringen. Dette vil gi Stortinget muligheten til å få et helhetlig bilde av incestsentrene og av behovet og kompetansen som kreves, samtidig som man får den økonomiske oversikten over hva dette faktisk vil koste.

Med dette anbefaler jeg innstillingen fra komiteen.

Torny Pedersen (A) [12:38:25]: Det er bra at Stortinget nå har til debatt problemstillingene rundt driften av våre 16 incestsentre. De er liksom blitt et «stebarn» i forhold til krisesentrene. De er mindre etablert og ofte lite kjent blant befolkningen. Det betyr ikke at de som allerede er etablert, ikke fungerer, men at myndighetene trenger å gjennomgå sentrenes struktur for å finne den rettmessige plassen disse incestsentrene bør ha i framtiden.

Når det gjelder finansieringen, brukes i dag samme mal som til krisesentrene, med en 50-50-fordeling mellom stat og kommune. Dette gir meget liten forutsigbarhet, fordi det står så få kommuner bak. Igjen mener vi at den dårlige kommuneøkonomien er med på å gjøre dette problemet enda større.

SVs forslagsstillere ønsker samme finansiering som i den nye finansieringsordningen som i dag vil bli vedtatt for krisesentrene, 80 pst. fra staten og 20 pst. fra kommunene. Det kan jeg på sikt være enig i, men jeg tror det er viktig å få belyst de utfordringene incestsentrene har.

Organisasjonsstruktur og kompetanse er viktige spørsmål i denne sammenheng. Det er meget bra at Regjeringen fortsatt ønsker en øremerket finansiering. Jeg håper også at den kommende utredningen vil si noe om

lovfesting av dette tilbudet. Da bør man følge VISTA-rapporten, som mener det bør være minst ett incestsenter i hvert fylke. Incestsentrene skal i utgangspunktet være et supplement til det offentlige hjelpeapparatet, men flere plasser fungerer det mest som en erstatning. Det kan komme av at også dette i likhet med krisesentrene er et lavterskeltilbud, og at det er lett å oppsøke slike sentre.

Seksuell utnyttelse av barn er regelrett tyveri av barndommen, og disse barna har krav på hjelp fra folk som har kompetanse til å hjelpe. Det skal være et godt hjelpe-tilbud til dem som har skader som ikke er så synlige, som etter incest og voldtekt. Følelsene blir skadet, tryggheten rives bort og tilliten er blitt misbrukt. Men det er også viktig at de som begår slike overgrep, også kan få hjelp.

Det er mye snakk og oppmerksomhet rundt dette med barnepornografi. Dette er en industri som må bekjempes over landegrensene. Jeg er redd for at all den oppmerksomheten som er rundt den industrien, bidrar til at vi glemmer at flere og flere barn blir incestoffer i egne hjem. Jeg håper vi greier å ha to tanker i hodet samtidig, slik at vi kan bekjempe slik rå egoisme som det er å misbruke barn seksuelt.

Det er når senskadene blir for store og tunge å bære alene, at så mange søker til incestsentrene, men også barn tar mot til seg og oppsøker sentrene. Da kan hjelpeapparatet settes i gang på et tidlig tidspunkt, og håpet er at skadene ikke er uopprettelige.

Arbeiderpartiet mener det haster å få gjort noe med strukturen på incestsentrene, og det trodde jeg også Regjeringen mente. Men i kommuneproposisjonen for 2005 står det:

«Barne- og familiedepartementet tar sikte på at den delen av tilskuddsordningen som går til incestsentrene skal videreføres som i dag, men at dette skal vurderes spesielt i forbindelse med budsjettet for 2006.»

Arbeiderpartiet kunne ikke under noen omstendighet skyve dette så langt fram i tid. Det er liksom en grense for hvordan man kan utsette problemstillinger når det gjelder slike alvorlige saker som å frarøve barn deres barndom. Det gjelder både gutter og jenter. Vi er derfor meget fornøyd med at hele komiteen er enig om at man må få en sak om helheten av driften av incestsentrene i løpet av 2004.

Når det gjelder en døgnåpen nasjonal krisetelefon, regner jeg med at også dette blir tatt med i betraktningen når Regjeringen skal gå inn i organiseringen av incestsentrene.

Vi har greid å etablere en telefon for dem som har problemer med spilleavhengighet. Da bør vi vel også greie å få til et tilbud til incest- og voldsutsatte.

Afshan Rafiq (H) [12:43:39]: Regjeringen foreslo i fjorårets kommuneproposisjon at statstilskuddet til incestsentrene fortsatt skulle øremerkes, med den begrunnelsen at disse ikke var godt nok etablert og utbygd. Stortingsflertallet besluttet som kjent fortsatt øremerking til dette krisetiltaket.

I dag mottar incestsenter et øremerket statstilskudd etter retningslinjene gitt i rundskriv fra Barne- og fami-

liedepartementet. Det har lenge vært bred enighet om at dagens finansieringsordning har mange svakheter, bl.a. i forhold til økonomisk forutsigbarhet for sentrene og systematisk arbeid med bedring av kvaliteten på tilbudet som gis brukerne.

Incestsentrene er en viktig del av lavterskeltilbudet til ungdom, kvinner og menn som har vært utsatt for incest og seksuelle overgrep i barne- og ungdomsårene. Det er meget viktig at denne type tilbud for hjelp til selvhjelp i forhold til å håndtere og komme videre i eget liv etter slike traumatiske opplevelser, sikres.

Incestsentrene drives av frivillige organisasjoner eller som stiftelser. Høyre mener det er helt sentralt at denne frivilligheten ivaretas.

I et brev til komiteen av 30. januar 2004 i forbindelse med Dokument nr. 8:17 for 2003-2204 understreket departementet at mer forutsigbare rammevilkår for incestsentrene forutsetter at finansiering, forvaltning og en eventuell lovfesting av incestsentertilbudet må vurderes som en helhet. Høyre er glad for at en enstemmig komite støtter denne vurderingen.

Når det gjelder forslaget fra Sosialistisk Venstreparti om en døgnåpen, nasjonal krisetelefon, finnes det allerede i dag slike krisetelefoner, som blir drevet av frivillige eller ideelle organisasjoner. Disse er også et tilbud til incestofre. For øvrig mener vi dette forslaget bør ses i en helhetlig sammenheng med organiseringen av incestsentrene.

Høyre viser videre til at Sosialdepartementet og Helsedepartementet er i gang med en kartlegging både regionalt og lokalt om kompetanse og tjenestebehov for volds- og traumerammede. Dette mener vi vil være et viktig bidrag å få med i en helhetlig vurdering av incestsentertilbudets fremtid.

Jeg mener det er på høy tid å løfte incestsentrene frem som en egen sak, og at det ikke behandles som en tilleggsak i forbindelse med krisesentrene, slik det hittil har blitt gjort. Derfor støtter Høyre forslaget om at Regjeringen kommer tilbake med en egen sak i løpet av 2004, med en vurdering av hvilke tilbud sentrene skal gi og hvordan organiseringen og finansieringen av sentrene skal være.

May Hansen (SV) [12:46:51]: Det er etablert kun 15 støttesentre mot incest – 16, sa forrige taler, så da er det kanskje det – rundt i Norge. Kommunehelseslovens «rett til nødvendig helsehjelp» er i dag grunnlaget for hjelp og behandling for den som er utsatt for seksuelle overgrep, men svært få kommuner har beredskap og tiltak. Det er mange kommuner som ikke støtter et incestsenter økonomisk, noe som er forståelig med dårlig kommunøkonomi. Kommunene har store problemer med å finansiere sine lovpålagte oppgaver, så det er ikke realistisk at vi får til et tilbud over hele landet hvis ikke sentrene lovfestes.

Incestsentrene må få den samme finansieringsnøkkelen som krisesentrene, med en helhetlig, øremerket finansieringsplan der 80 pst. er statlig tilskudd og 20 pst. kommunalt tilskudd. Mange av krise- og incestsentrene ligger vegg i vegg, og de har de samme problemene med

å finansiere sin drift. Incestsentrene er lavterskeltilbud som er målrettet. Det er et godt tilbud. Det må sikres god økonomi ved sentrene, slik at de får en forutsigbar drift og muligheten for å ansette kvalifisert personell. Det er fare for at flere incestsentre må stenge, eller redusere tilbudet. Incestsentrene er etablert i mindre grad enn krisesentrene, de er mindre kjent, mer tabubelagt og støttes av færre kommuner. Utarmet kommuneøkonomi gjør at vi får et ulikt tilbud til de incestutsatte. Dette er ikke tilfredsstillende.

SV foreslår å opprette en døgnåpen, nasjonal og gratis krisetelefon for incestutsatte. Eksisterende krisetelefoner dekker ikke dette behovet. Incest er et problemområde hvor det er store mangler når det gjelder kunnskap. Det har komiteen presisert mange ganger. De som betjener denne telefonen, må ha den nødvendige bakgrunn og kompetanse, slik at de kan tilby adekvat hjelp.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 40 for 2001-2002 vedtok Stortinget:

«Stortinget ber Regjeringen komme med en utredning om situasjonen for seksuelt misbrukte barn og deres familier i Norge med særlig fokus på rettspraksis, behandlingstilbud, oppfølging og kompetanse.»

Det er viktig at vi får en kartlegging på plass som også må fokusere på gutter, dette fordi det er hevdet at overgrep overfor gutter er underrapportert. SV fremmer også forslag om en plan for framtidige etableringer av incestsentre, og påpeker at mannlige utsattes særskilte behov må vurderes spesielt.

Det er et stort behov for å få et bedre grunnlag til å møte denne ekstremt alvorlige problematikken vi nå er inne på. Det er utenfor vår evne å forstå hvor alvorlig dette er for barn. Mange har senskader, som de sliter med resten av livet, mye på grunn av mangelfull behandling, at de blir oversett, og at de får manglende oppfølging. Dette er uakseptabelt i et land som Norge, for vi har midler til å hjelpe. Og det er klart at med lange ventelister for barn som trenger psykiatritjenester – barn venter lenger i Norge på psykiatritjenester enn voksne – er dette alvorlig.

Jeg skjønner ikke at vi ikke i dag kan vedta den samme finansieringen for incestsentrene som for krisesentrene. Dette er nødvendig, det vet komiteen. Vi kan bruke akkurat den samme argumentasjonen som vi har brukt når det gjelder krisesentrene, og jeg håper at vi skal slippe å bruke like lang tid som vi har gjort med finansieringen av krisesentrene.

Komiteen fremmer følgende forslag til vedtak:

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2004 foreta en vurdering av hvilket tilbud incest-sentrene skal gi, hvordan tilbudet skal organiseres og finansieres og hvorvidt tilbudet skal lovfestes.»

SV er selvfølgelig glad for at vi har fått hele komiteen til å bli med på dette. Det var jo saksordføreren som foreslo det, og det er klart at det er bedre enn å avvise vårt forslag. Jeg tror det er helt nødvendig at vi i komiteen fokuserer på dette framover, for disse barna har ikke det tilbudet som de trenger.

SV støtter da forslaget til vedtak subsidiært, og har også støttet merknadene. Men jeg tar også opp vårt forslag.

Presidenten: Representanten May Hansen har teke opp det forslaget ho refererte til.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:52:09]: Først til foregående taler: Det å si at SV har fått resten av Stortinget med på et forslag som de stemmer for subsidiært, sier jo litt om hvordan SV prøver å ta æren for de fleste sakene i denne salen.

Incestsentrene og ofrene for incest er en gruppe som ofte er blitt omtalt som et haleheng til krisesentrene. Ofte er disse to tilbudene blitt behandlet under ett og omtalt i sammenheng, selv om dette er tilbud som ikke er rettet mot samme gruppe. Tilbudet er også forskjellig for de to. Mens krisesentrene er noe som møter kvinnene i en akutt situasjon og gir vern og hjelp i dagliglivet, er incestsentrene ofte mer et tilbud som kommer inn i kvinnens liv i en senvirkningsfase.

Incestsentrene har en kortere historie enn krisesentrene. Men det er ingen tvil om at for mange kvinner har møtet med disse sentrene og deres innsikt i hva de har gjennomgått, vært helt avgjørende for å kunne klare å gå videre med den voldsomme byrden det er, og de skadene en får ved å være misbrukt av sine nærmeste. Disse brukerne har et enormt behov for behandling og ulike former for helse- og psykiatritilbud, både i første- og i andrelinjetjenesten. I tillegg viser det seg at det offentlige hjelpeapparatet har hatt bruk for de incestutsattes egne erfaringer om ettervirkninger osv. for å kunne gi adekvat hjelp.

Jeg blir taus av beundring for disse kvinnene som tar tak i egen og andres situasjon på en så beundringsverdig måte. Jeg er derfor glad for at flertallet i komiteen vil gå inn for at disse sentrene skal få en egen gjennomgang av sin situasjon. Det fortjener sentrene, men ikke minst fortjener de incestutsatte dette. I en slik gjennomgang er det viktig også å ha et mannsperspektiv med. Det er også en del gutter som er utsatt for overgrep, og som behøver et slikt tilbud.

Det er viktig med kompetanse og kunnskapsbygging på dette feltet, og jeg er glad for at Helsedepartementet og Sosialdepartementet har satt i gang en kartlegging av kompetansebehov og tjenestebehov for volds- og traumerammede. Vi trenger å vite mer for å kunne hjelpe bedre.

Regjeringen varsler at den vil komme med en sak om dette i forbindelse med budsjettet for 2006. Komiteen ønsker en litt raskere framgang, og det støtter Kristelig Folkeparti. Men vi er glad for at det allikevel blir gitt litt tid, slik at det går an å få fram en ordentlig sak. Stortinget har jo med mer uhell enn hell framskyndet tidspunkt for framleggelse av saker, jf. saken om film som vi behandlet før i dag. Det kan av og til være lurt å liste seg langsommere hvis man vil ha et godt resultat. Denne saken fortjener så absolutt en god behandling, både i Regjeringen og deretter i Stortinget.

Når det gjelder en krisetelefon, som også blir tatt opp i forslaget, vil jeg som saksordføreren gjør, vise til at det finnes en rekke krisetelefoner. De barn og unge som er utsatt for incest og har et akuttbehov, må etter Kristelig Folkepartis mening bli tatt med i det arbeidet som Regjeringen har satt i gang for å se på tilbudet av krisetelefoner og en eventuell samordning av disse.

Til slutt vil jeg gi ros til forslagsstillerne, som setter denne saken på dagsordenen. Det er et viktig tema og et behov som jeg tror Stortinget ikke er ferdig med å diskutere når denne saken er ferdig i dag. Vi vil helt sikkert komme tilbake til dette i flere sammenhenger.

Eli Sollied Øveraas (Sp) [12:56:07]: Som krisesentra slit også incestsentra med å finansiere drifta si. I tillegg er dei, som det har vore hevda av fleire her no, i mindre grad etablerte, og dei vert støtta av færre kommunar enn krisesentra. Det gjer derfor utfordringane med å sikre ein god og pårekleleg økonomi store.

Derfor er det positivt at Stortinget no går inn for å be Regjeringa føreta ei vurdering av kva slags tilbod incestsentra skal gi, og korleis dei skal organiserast og finansierast. Det er bra at det er ulike driftsformer, og at dei frivillige deltek, som det vart sagt tidlegare i debatten her, men det finst også senter som er finansiert berre med offentlege midlar, av kommunar, av fylkeskommunar og av staten.

Når det gjeld incestsentra, er det viktig at brukarane kan vende seg direkte til dei, at det er eit lågterskeltilbod, at dette tilbodet er gratis, at dei tilsette har fagleg relevant kompetanse, og at det er eit supplement til det offentlege hjelpeapparatet. Lovfesting av oppgåver er i seg sjølv ikkje noka løysing på problema rundt finansieringa av incestsentra, og Senterpartiet vil derfor ikkje støtte eit slikt forslag.

Vi skal vel ikkje dra i gang ein ny debatt om kommunenøkonomien, men eg vil likevel hevde av kommunane har store nok problem med å finansiere andre oppgåver som er blitt lovpålagde, men som ikkje vert følgde opp med store nok løyvingar frå dette hus.

Eg håpar derfor at Regjeringa vil konkludere i si vurdering med at incestsentra skal få den same finansieringa som krisesentra, nemleg 80 pst. statleg tilskot og 20 pst. frå kommunane.

Til slutt ser eg fram til at Stortinget får dette tilbake som eiga sak.

Statsråd Laila Dævøy [12:58:47]: Incestsentrene har siden det første ble etablert, kommet inn under en statlig øremerket tilskuddsordning som ble utformet med sikte på krisesentrenes virksomhet. Dette har sikret sentrene 50 pst. statstilskudd, men det har også ført til at finansieringsordningen og diskusjonene rundt denne i stor grad har blitt ført på krisesentrenes premisser og ikke på incestsentrenes. Dette har med rette blitt anført som vanskelig for sentrene.

Incestsentrenes primære målgruppe skiller seg fra krisesentrenes, og hjelpen de gir brukerne, er i mindre grad preget av akutt hjelp og tilfluktssted, men i større grad av hjelp til å leve med vanskelige og ofte traumatiske opple-

velser tidligere i livet. Nærheten til psykiatriens behandlingstilbud og sekundærhelsetjenestene er derfor langt, langt større. Avstanden til lokale tilbud i kommunene er også større. Incestsentrene har også blitt mer utsatt enn krisesentrene som følge av sykehusreformen, fordi de i større grad enn krisesentrene hadde støtte fra fylkeskommunen, som så på disse som en del av et helsetilbud.

Derfor er jeg glad for at komiteens flertall har samlet seg om at sentrenes framtidige forvaltning, organisering og finansiering tas opp som egen sak. Jeg vil samarbeide med Helsedepartementet og Sosialdepartementet i denne saken, og har merket meg at Stortinget ønsker saken i løpet av høsten i år.

Jeg vil også minne om at som ledd i oppfølgingen av familiemeldingen utarbeider nå Barne- og familiedepartementet, i samarbeid med andre berørte departementer, en strategiplan mot seksuelle og fysiske overgrep mot barn. Denne planen skal presenteres som uttrykt vedlegg til statsbudsjettet for 2005.

For å styrke arbeidet mot ulike former for vold ble Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress etablert 1. januar i år. Dette senteret skal drive forskning, utviklingsarbeid, undervisning og veiledning på høyt nivå. Det nye senteret inkluderer de tidligere enhetene Kontor for katastrofepsykiatri, Psykososialt senter for flyktninger, Nasjonalt ressurscenter for seksuelt misbrukte barn og Kompetansesenter for voldsofferarbeid. Senteret skal bl.a. samarbeide med Alternativ til Vold.

Jeg tror at samarbeid og kunnskapsutveksling mellom incestsentrene og disse kompetansetilbudene kan bidra til en bedret innsats i årene framover.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torny Pedersen (A) [13:02:07]: Vi sliter med å få struktur på våre lavterskeltilbud, både krisesentrene og incestsentrene. Det har i alle fall debatten i dag tydelig fortalt oss.

Det forundrer meg at Regjeringen når det gjelder incestsentrene, vil tøyse disse problemstillingene ytterligere ut i tid, som det står i kommuneproposisjonen for 2005.

Er statsråden enig i at denne uthalingen i tid går ut over tredjeperson, dem som trenger hjelpen? Mener statsråden at vi med det vedtaket vi gjør i dag, nå endelig er i startgropen for å få også incestsentre der det skal være slike? Mener statsråden at det bør være et senter i hvert fylke?

Statsråd Laila Dævøy [13:03:17]: Det er riktig at vi har diskutert mye struktur.

Først har jeg lyst til å presisere at Regjeringen, og i særdeleshet jeg, som har ansvar for dette, ikke ønsker noen uthaling av en viktig sak. Men når vi først skal gå inn i incestsentrene mer spesifikt, er det viktig at vi gjør dette grundig. Og departementet har vurdert det slik i forkant av det forslaget vi kom med i kommuneproposisjo-

nen, at vi nok ville ønske å ha noe mer tid enn f.eks. fram til budsjettet for 2005. Det er kort tid før dét skal bankes. Nå har Stortinget kommet med et annet forslag, nemlig i løpet av dette året, og det skal vi klare.

Når det gjelder struktur, har jeg ikke lyst til å svare ja eller nei på om vi bør ha et incestsenter i hvert fylke. Vi har 20 incestsentre i dag, og de er spredt litt forskjellig geografisk. Det er lengre vei til et incestsenter i dag enn til et kriesenter. De er også knyttet mer opp mot det vi nå har regionalisert, helseforetakene. Det vil derfor også være viktig å se på en fylkeskommunal eller regional organisering på annen måte.

May Hansen (SV) [13:04:48]: Jeg er veldig fornøyd med mye av den jobben som nå blir gjort på tvers av departementene; jeg tror det er helt nødvendig for å få til det vi ønsker. Dette er et vanskelig område, som vi har hatt veldig lite kompetanse på i Norge. Jeg synes at statsråden tar det på alvor og har gjort en jobb som vil være viktig framover.

Det har nettopp blitt gjort en undersøkelse i Sverige med en kartlegging av seksuelle overgrep mot barn. I henhold til det vi vedtok under behandlingen av St.meld. nr. 40 for 2001-2002, om at vi ønsker en utredning, tror jeg at det er ganske viktig for å sammenlikne de ulike nordiske landene. Det kommer også en rapport fra Nordisk Råd nå dette året, hvor man har sett på og kartlagt barns oppvekstvilkår i de ulike landene, så det hadde vært veldig, veldig nyttig om Norge nå hadde fått dette på plass.

Vil statsråden ta et slikt initiativ?

Statsråd Laila Dávøy [13:05:57]: Først: Takk for gode ord.

Det er svært viktig, som representanten sier, at flere departementer jobber sammen i disse sakene. I likhet med det som representanten tok opp i sitt første innlegg, er det ufattelig at slike ting kan skje i så stor grad mot så mange barn, det være seg i Norge eller i andre land.

Når det gjelder kartleggingen i Sverige, blir det interessant å følge denne. Jeg skal ta med innspillet fra representanten og i første omgang ta kontakt med det nye nasjonale kunnskapssenteret, for det vil være rett adresse, vil jeg tro, for å få foretatt en slik type kartlegging. Jeg kan ikke svare på om de kanskje allerede er i gang, men jeg tar det med meg videre.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Elsa Skarbøvik (KrF) [13:07:05]: Jeg er veldig glad for den innstillingen fra komiteen som i dag foreligger i denne saken.

Kristelig Folkeparti vil styrke arbeidet overfor barn og unge som utsettes for vold og overgrep, og jeg er opptatt av at tilbudet til incestutsatte blir opprettholdt og ivare tatt på en god måte over hele landet. Jeg har lenge fulgt arbeidet, spesielt i Vestfold, hvor vi har Vestfold incestsenter, som gjør et viktig arbeid og gir et godt tilbud til

dem som trenger det. Jeg er derfor glad for at vi behandler denne saken på en god måte her i dag.

I St.prp. nr. 64 for 2003-2004 om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren skriver Regjeringen at finansieringsordningen for incestsentrene skal vurderes i forbindelse med budsjettet for 2006.

Kristelig Folkeparti har ment at det haster med å finne løsninger, både når det gjelder hvilket tilbud sentrene skal gi, og hvordan sentrene skal organiseres og finansieres. Virksomheten som incestsentrene står for, må ses i sammenheng med det øvrige hjelpeapparatet og det pågående arbeid med den totale finansieringsordning for krise- og incestsentrene. Det må avklares hvor det framtidige forvaltnings- og finansieringsansvaret for incestsentrene bør ligge, og ikke minst på bakgrunn av det gjennomgå finansieringen av incestsentrene, slik at tilbudet kan sikres en bedre og mer forutsigbar økonomi.

Brukerne av incestsentrene vil ha behov for behandling i ulike former av helse- og psykiatritilbud, så det er viktig at incestsentrene løftes fram som egen sak, hvor man bl.a. gjennomgår framtidig struktur for incestsentrene. Kristelig Folkeparti er svært positivt til at en slik vurdering gjøres i løpet av 2004. I dette arbeidet bør man vurdere hvilket tilbud sentrene skal gi, og hvordan organiseringen og finansieringen av sentrene skal være. Kristelig Folkeparti ønsker derfor at det skal utvikles en helhetlig politikk og tilbud for ulike grupper som utsettes for seksuelle overgrep, og da særlig barn og unge. Vi må stå sammen for å få til gode løsninger for dette arbeidet.

Jeg vil igjen understreke det viktige arbeidet som støttesentrene mot incest gjør, og spesielt Vestfold incestsenter, som jeg kjenner best. De er et svært verdifullt supplement til det offentlige tilbud som blir gitt i første- og andrelinjetjenesten. Støttesentrene skal være et sted hvor incestofre og deres pårørende kan gå og få råd, veiledning og henvisning videre til det offentlige hjelpeapparatet. De er ment som et sted hvor man kan komme og snakke med andre som har vært i samme situasjon, og dermed også bearbeide en del av sine opplevelser. Det vet jeg blir gjort nettopp ved Vestfold incestsenter.

May Hansen (SV) [13:10:15]: Jeg skal være veldig kort.

Det er et svar til representanten Dagrun Eriksen, som til slutt roste SV for å ha satt dette på dagsordenen, samtidig som hun lurte på hvorfor jeg tok æren for at SV skulle stemme subsidiært for et forslag.

Det som er helt klart, er at denne saken har SV satt på dagsordenen i hele denne perioden. Det er jeg stolt av. Jeg beklager selvfølgelig at man ikke kunne støtte det forslaget som ligger her, for det hadde vært en naturlig oppfølging av kriesentrene. Men jeg er selvfølgelig glad for at hele komiteen er opptatt av dette, og at vi nå enes om et forslag om å gjøre en utredning.

Jeg synes debatten har vært god, og jeg tror vi har de samme hensiktene. Jeg er også fornøyd med det statsråden har sagt her i dag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 3099)

S a k n r . 5

Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene John I. Alvheim og Bjarne Håkon Hanssen om tilrettelegging av fastlegers mulighet til å tilby legemiddelassistert rehabilitering (Innst. S. nr. 211 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:56 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Sigbjørn Molvik (SV) [13:12:29] (ordfører for saken): Bakgrunnen for denne saken er et Dokument nr. 8-forslag fra representantene Bjarne Håkon Hanssen og John I. Alvheim om å legge til rette for at fastlegene skal gis rett til å avgjøre om pasientene skal tilbys legemiddelassistert rehabilitering.

Rusmiddelmissbrukere har nå etter rusreformene det samme krav på spesialisert behandling som andre pasienter, og de har de samme rettighetene som andre etter pasientrettighetsloven.

En samlet komitee understreker at pasienter som lider av rusmiddelavhengighet, har krav på den kvalitativt beste behandling som er tilgjengelig.

Flertallet i komiteen, alle partiene unntatt Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, mener at for å sikre denne kvalitativt beste behandlingen, bør ansvaret for legemiddelassistert rehabilitering fortsatt ligge i de regionale sentrene knyttet til spesialisthelsetjenesten, de såkalte LAR-sentrene. Disse sentrene skal fortsatt, slik flertallet ser det, være basis i denne behandlingen som del av et helhetlig opplegg der mange instanser har et ansvar.

Mindretallet, Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, er ikke enig i dette, og mener at det må legges til rette for at fastlegen skal gis rett til å avgjøre om pasientene skal tilbys legemiddelassistert rehabilitering, uavhengig av spesialisthelsetjenesten og LAR-sentrene, slik jeg har oppfattet det.

På bakgrunn av flertallets ønske om best mulig kvalitet på behandlinga og ut fra det syn at LAR-sentrene er de som best kan sikre dette også i framtida, innstiller flertallet i komiteen på at forslaget i Dokument nr. 8:56 avvises. Jeg regner med at representanter for mindretallet vil redegjøre nærmere for sitt syn senere i debatten.

Rusmiddelmissbrukere er en pasientgruppe som er sterkt nedprioritert i det norske helsevesen. Fagmiljøene anslår at behandlingsbehovet omfatter ca. 7 000 tunge sprøytenarkomane, mens bare vel 2 400 av disse er under behandling. Ventetida er mange steder svært lang – noen steder opptil to år. Vi vet dessverre at mange dør i denne ventetida. Dette finner komiteen helt uholdbart, og den

mener derfor at det raskt må settes i verk målrettede tiltak for å sørge for en betydelig økning av behandlingsskapasiteten for disse pasientene.

Regjeringa sier at de har som mål å utvikle venteliste-ene for LAR. Flertallet, regjeringspartiene, SV og Senterpartiet, understreker dette og sier i sine merknader at det må bety at ressursene både i revidert nasjonalbudsjett for 2004 og i de kommende statsbudsjetter må økes for å få dette til. Dette er å oppfatte som en klar marsjordre fra dette komiteflertallet til Regjeringen.

Som en oppfølging av dette er jeg glad for at en samlet komitee står bak følgende forslag i innstillinga:

«Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2005 legge fram en plan for å øke kapasiteten i behandlings- og rehabiliteringstilbudet til rusmiddelmissbrukere.»

Flertallet understreker også at rusmiddelmissbrukere ifølge pasientrettighetsloven har rett til vurdering ved et LAR-senter innen 30 dager. Og flertallet ber helseministeren klargjøre det ansvaret helseforetakene har for å oppfylle dette, i sine styringsdokumenter.

Til tross for økt kapasitet ved LAR-sentrene og klare rettigheter knyttet til pasientrettighetsloven vil det fortsatt være en ventetid for utredning og behandling. Komiteen understreker at det ikke er akseptabelt at de pasienter som står i en slik ventekø, blir stående uten noen form for behandlingstilbud i denne ventetida. Flertallet i komiteen viser derfor til at helseministeren i brev til Arbeiderpartiets stortingsgruppe datert 12. mai 2004 uttaler at forskrivning av vanedannende medikamenter kan startes opp hos fastlegen når en pasient er godkjent for behandling, men der det tar tid før behandling i regi av LAR-sentret kan starte opp.

I en veileder fra Statens helsetilsyn er denne perioden begrenset til tre måneder. Men flertallet mener at denne perioden etter en konkret, individuell vurdering må kunne forlenges utover disse tre månedene for å hindre at igangsatt behandling blir avbrutt.

Det er heller ikke akseptabelt at pasienter som venter på utredning og godkjenning for legemiddelassistert rehabilitering, blir stående uten et tilbud. I denne sammenheng viser flertallet til at Statens helsetilsyn i sin tilsynspraksis legger til grunn at forskrivning av vanedannende preparater fra fastlegen kan anses som forsvarlig i noen spesielle tilfeller. Men vi registrerer også at helseministeren i det nevnte brevet til Arbeiderpartiets stortingsgruppe er av en annen oppfatning. Denne uklarheten mener flertallet det må bli ryddet opp i i forbindelse med den evalueringen av legemiddelassistert rehabilitering som nå pågår, og som skal være ferdig til høsten.

Jeg vil til slutt anbefale komiteens tilråding i innstillinga.

Bjarne Håkon Hanssen (A) [13:17:35]: Jeg skal i mitt innlegg her i dag forsøke å begrunne nærmere hvorfor jeg har vært med som forslagsstiller for det aktuelle Dokument nr. 8-forslaget.

Jeg har lyst til å si at jeg på prinsipielt grunnlag mener at opiatavhengige som ønsker og trenger behandling for

sin lidelse, skal få den behandlingen, på samme måte som alle andre får behandling for sine lidelser. Jeg skal gjennom dette innlegget begrunne hva jeg mener med det, og hvorfor jeg mener det.

La meg allikevel starte med følgende utgangspunkt: Den erfaringen jeg har etter tre år i sosialkomiteen, tilsier at når en har injisert heroin f.eks. i noen år, er det svært vanskelig å bli rusfri. Mange greier det en kort periode, men svært mange har tilbakefall. En veldig stor andel av disse narkomane vil være avhengig av medisinasistert rehabilitering. Mange vil faktisk måtte få medisiner resten av livet. Dette gjelder etter hvert et stort antall mennesker. Det er vanskelig å anslå eksakt hvor mange det gjelder, men det er mange tusen det er snakk om. Jeg mener at veldig mange av disse pasientene kan få en fullverdig behandling av sin fastlege. Det betyr at jeg mener at fastlegen må kunne beslutte å iverksette og gjennomføre medisinasistert rehabilitering.

Men så er det veldig viktig for meg å understreke at det betyr ikke at jeg dermed tror at det hele handler om medisiner, at det hele handler om bare å kunne forskrive kjemiske stoffer, og at det vil representere et fullverdig behandlingsopplegg. Det er knyttet veldig klare vilkår til min tenkning om fastlegens rolle i forhold til denne pasientgruppen. Fastlegen skal kvalifisere seg for å få rett til å starte en slik behandling, han må ha kunnskap om medisinasistert rehabilitering. Det er ikke snakk om en liberalisering. Det er ikke snakk om å endre vilkårene for dem som skal kunne få slik behandling. Og det skal gis et helhetlig rehabiliteringstilbud. Fastlegen skal iverksette arbeidet med en individuell plan, der det skal ivaretas et helhetlig opplegg der selvsagt f.eks. sosialtjenesten må få en stor rolle. Jeg mener at dette er et ansvar fastlegen skal kunne ta overfor denne pasientgruppen.

Jeg mener at LAR skal bestå som en annenlinjetjeneste, ikke bare for å kunne veilede førstelinjetjenesten, men også for å ta imot pasienter med særlige behov.

Det som ligger i denne tenkningen, er på ingen måte at forslaget innebærer en liberalisering av den medisinasisterte rehabiliteringen. Det er ikke et forslag som handler om at dette ikke skal ses i en helhetlig rehabiliteringssammenheng. Men det diskusjonen i veldig stor grad – og antakeligvis med rette – har handlet om, er hvorvidt fastlegen skal kunne ta ansvar for å ta del i et helhetlig rehabiliteringsopplegg. Jeg mener at fastlegen både med basis i fastlegeordningen, og ikke minst med basis i det vi har vedtatt knyttet til individuell plan, i framtiden må være forberedt på å kunne ta del i så krevende, helhetlige rehabiliteringsopplegg som legemiddelassistert rehabilitering er.

Jeg har også lyst til å understreke at forslaget fra meg og representanten Alvheim er et utredningsforslag. Mindretallets forslag lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede hvordan det kan legges til rette for at fastlegene gis rett til å avgjøre om pasientene skal tilbys legemiddelassistert rehabilitering.»

Forslaget er altså et forslag med sikte på starte en prosess.

Jeg er namdaling. En annen namdaling skal visstnok ha sagt – jeg tenker da på Olav Duun: «Ikkje noko er kvassare enn odden av ein ny tanke!» Jeg føler meg overbevist om at en dag vil vi være der at fastlegen er den som i hovedsak har ansvaret for å iverksette behandling også overfor narkomane. Vi er ikke der ennå, men dagen kommer, det føler jeg meg overbevist om.

Med det vil jeg ta opp mindretallets forslag.

Presidenten: Representanten Bjarne Håkon Hanssen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Bent Høie (H) [13:23:00]: Vi har alle et ansvar for at det helhetlige helse- og sosialfaglige tilbudet til rusmiddelmissbrukere ikke har vært og ikke er godt nok. Spesielt helsetilbudet har vært svært dårlig.

Det har lenge pågått en faglig-ideologisk diskusjon om hvorvidt rusmiddelmissbruk er en sykdom, eller om det skyldes sosiale forhold. Jeg vil minne om at sosialkomiteen i forbindelse med behandlingen av Rusreform II på mange måter parkerte denne diskusjonen. Vi sa at hva som er årsaken til rusmiddelmissbruk, er ikke poenget, men at mangeårig rusmiddelmissbruk fører til en sykdomssituasjon som gjør at rusmiddelmissbrukere må bli definert som pasienter, med pasientrettigheter. Men vi sa også at mangeårig rusmiddelmissbruk har ført til at en på mange måter har hatt viktige utviklingsår i et annet samfunn, med andre regler, andre normer og en helt annen kultur. En har gått glipp av utdanning og arbeidserfaring. Derfor er kampen mot rusmiddelmissbruk ikke bare en kamp mot rusen, men også en kamp for å komme tilbake til samfunnet. En pille er med andre ord ikke nok. Det trengs også sosiale og helsemessige behandlingstilbud og rehabilitering. Det er her jeg oppfatter det som et stort paradoks at Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet kan stå sammen om dette forslaget. At Fremskrittspartiet bare vektlegger den medisinske delen og er motstandere av dagens system med en betydelig vektlegging av den sosiale rehabilitering, er ingen overraskelse. Men at Arbeiderpartiet har begynt å bevege seg i denne retningen, er urovekkende. Det er urovekkende i denne saken, men vi har også dessverre sett det i en del andre saker knyttet til tilbudet til rusmiddelmissbrukerne.

Jeg vil minne representanten Hanssen om at kapasiteten innenfor legemiddelassistert rehabilitering er mer enn fordoblet siden den gang han selv satt i regjering og hadde sitt ansvar i forhold til dette. Det er ikke noen som så til de grader har gjort en jobb for å bedre det totale tilbudet til denne gruppen, som nåværende sosialminister og helseminister. Vi er imidlertid alle bekymret for at det fortsatt er køer. Derfor har også Regjeringen foreslått å øke kapasiteten i revidert nasjonalbudsjett. Målsettingen fra statsbudsjettet for 2004 om at køene på dette området skal vekk, står ved lag.

Så det er ikke situasjonsbeskrivelsen vi er uenige om, men bokstavelig talt medisinen.

Vi har hatt køer innenfor mange områder i helsevesenet. Det har skapt store politiske debatter, men jeg har aldri til dags dato, før i denne saken, hørt noen politikere

foreslå som løsning på kjøproblemet å redusere den faglige kvaliteten på tilbudet! Men det er altså Arbeiderpartiets og Fremskrittspartiets løsning overfor denne gruppen. I motsetning til Fremskrittspartiet mener faktisk Arbeiderpartiet at det skal være en sosialfaglig oppfølging og kontroll med misbruket. Men de kan ikke i ramme alvor mene at den enkelte fastlege kan håndtere dette på en like god, eller bedre, måte som det det tverrfaglige miljøet i LAR-organisasjonen klarer. Jeg har gjennom denne debatten ikke hørt et eneste anerkjent fagmiljø argumentere for denne løsningen.

Jeg vil også minne om at Forbundet mot stoffmisbruk, som organiserer mange pårørende og tidligere rusmiddelmisbrukere, argumenterer sterkt imot dette forslaget. Legeforeningen er også sterkt imot.

Det som er felles for disse organisasjoner og fagmiljøer, er at de peker på tre hovedstrategier:

- øk kapasiteten innenfor dagens system
- fokuser på kvaliteten innenfor dagens system – vi trenger en sterkere vektlegging av den sosialfaglige rehabiliteringen
- og ikke minst: ikke glem å øke kapasiteten i behandlingstilbudet som fører til et rusfritt liv

Det er tre strategier som jeg helt enig i. Det må også være det som blir prioritert i de kommende budsjettene.

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet er et eksperiment som vi ikke trenger å utsette norske rusmiddelmisbrukere for. Vi har erfaringer både fra egen nær fortid og erfaringer fra andre land som viser at dette gir gale resultater. Frankrike har en ordning der allmennleger kan forskrive Subutex i inntil 28 dager. Erfaringene derfra viser bl.a. at det er en betydelig illegal omsetning av dette midlet og et omfattende blandingsmisbruk, og at forskrivningen ikke følges opp av gode nok psykososiale tiltak.

Vi har også tilsvarende erfaringer fra leger i Norge som i dag bryter regelverket. På denne måten er den offentlige hjelpen redusert til en form for langing av medikamenter, uten at det gjøres noe med årsaken til avhengigheten.

John I. Alvheim (FrP) [13:28:22]: Først en kort kommentar til den historiebrevelse som representanten Bent Høie gav i forhold til Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet når det gjelder nettopp den omsorgen vi nå debatterer.

Hadde det ikke vært for Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, hadde vi ikke i Norge i dag hatt det tilbudet til de narkomane som vi nå har. Vi har til og med fått endret lovgivningen. Det har vært en kamp også med denne regjeringen, og spesielt med Høyre og Kristelig Folkeparti. Skal man gi en historiebrevelse, må den være noenlunde korrekt, hr. representant Bent Høie!

Fremskrittspartiet kan ikke akseptere at nesten 5 000 sprøytenarkomane som har behov for medikamentell rehabilitering med metadon eller Subutex, i dag ikke får det. Partiet kan heller ikke akseptere at over 500 pasienter som er utredet og godkjent for slik behandling, har

opptil to års ventetid før behandling iverksettes. Konsekvensene for disse pasientene på venting på metadon kan en bare tenke seg. Jeg viser i denne sammenheng til det alvorlig økende antall overdosedødsfall som i de siste dagene har forekommet i Oslo.

Fra 1. januar 2004 ble behandlingsansvaret overført fra sosiallovgivningen til helselovgivningen, og fra samme tidspunkt ble helseforetakene ansvarlige for å gi medikamentell rehabilitering til de narkomane, en behandlingsrett som er nedfelt i pasientrettighetsloven. Lovendringen skulle gi som konsekvens at særomsorgen på rusområdet under sosiallovgivningen skulle bortfalle. Denne konsekvensen synes ikke Regjeringen å ha tatt hensyn til, i og med at man fortsatt beholder LAR-sentrene. Den tidligere meget restriktive vurderingen av den enkelte narkoman skal opprettholdes. Pr. dags dato er det slik at LAR må være inne i godkjennelsesprosessen for i det hele tatt å kunne gi lovlig behandling med metadon eller Subutex.

Dette er etter mitt skjønn helt meningsløst, og man opprettholder en særomsorg som vi skulle bort fra, og som i mange tilfeller rammer den enkelte narkoman meget alvorlig. Slik situasjonen synes å avtegne seg i dag, er det et faktum at LAR-sentrene er en propp i hele systemet som både er byråkratisk, fordyrende og fremfor alt forsinkende når det gjelder å gi den enkelte narkoman behandling så raskt som mulig. I og med at behandlingsansvaret nå ligger under helselovgivningen, bør den medikamentellassisterte rehabiliteringen av de narkomane være en oppgave for primærhelsetjenesten, ved fastlegen, og spesialisthelsetjenesten. At Den norske lægeforening stiller seg negativ til en slik praksis, er ikke bare forbausende, men rett og slett uforståelig. De narkomane har også krav på fastlegeordning, og man kan ikke avvises som listepasient hos sin fastlege fordi man er narkoman. Men det er faktisk det som nå skjer. Jeg vil sterkt henstille til departementet og helseministeren om å gå inn i denne problematikken og sørge for at norske fastleger behandler de narkomane på en verdig måte på linje med alle oss andre listepasienter.

Heldigvis er det en utvikling i positiv retning når det gjelder allmennleger og rehabilitering av narkomane. Jeg har i partiets merknad i innstillingen antydning at en kanskje burde prøve med en forsøksordning i enkelte kommuner der det er et nødvendig antall fastleger som er villige til å gå inn i den oppgaven, og som har kompetanse til det. Men disse måtte da i tilfelle være fristilt fra det restriktive, byråkratiske og unødvendige LAR-opplegget.

Ved enhver ordinær legekonsultasjon er det legen og pasienten i samarbeid som blir enige om et behandlingsopplegg, men akkurat når det gjelder rehabilitering av narkomane, skal allmennlegen fratas denne soleklare retten han har som lege i et pasientforhold. Det ligger fremdeles igjen en underliggende tanke om at de narkomane faktisk ikke er fullverdige pasienter. Dette er et tankekors som vi må ta innover oss, både den ene og den andre.

Det er trist å registrere at det ikke var mulig å få flertall for det forslaget som er fremmet av Arbeiderpartiet

og Fremskrittspartiet. Problemet med å få politisk forståelse for nytenkning innen rusmiddelomsorgen har for Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet vært registrert over lang tid. Vi har riktignok kommet langt når det gjelder medikamentell rehabilitering av narkomane, og det er nettopp takket være Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [13:33:46]: Legemiddelassistert rehabilitering, LAR, er i dag etablert som et tilbud ved alle de regionale helseforetakene i tråd med Rusreform I. Rusmiddelmissbrukere kan få legemiddelassistert rehabilitering dersom de fyller kravene til en slik behandling.

I Dokument nr.8-forslaget vises det til at 550 sprøytenarkomane som tilfredsstillende eksisterende krav, stod på venteliste for behandling ved årsskiftet. Forslagsstillerne vil tilrettelegge for at fastlegen skal kunne tilby LAR. Man skulle tro at legene selv ville vært positive til dette, men forslaget har blitt møtt svært negativt fra Legeforeningens side. De advarer mot at legene skal forskrive medikamenter uten at behandlingen er en del av et helhetlig og tverrfaglig behandlingstilbud, og de frykter at rusomsorgen blir satt 20–30 år tilbake i tid. Få er uenige i at LAR har et kapasitetsproblem, til tross for at antall personer som er deltakere i et LAR-opplegg på landsbasis, har økt fra 173 ved utgangen av 1998 til 2 431 pr. 1. januar i år.

Regjeringen har som mål å avvikle ventelistene for LAR, og har satt av ekstra ressurser både i årets budsjett og i revidert nasjonalbudsjett. Kristelig Folkeparti forventer at dette også blir prioritert i kommende statsbudsjetter.

Vi ønsker å fjerne køene, men mener for det første at for å gi rusmiddelavhengige som kan nyttiggjøre seg av LAR, den kvalitative beste behandlingen, bør ansvaret for denne typen behandling også i fremtiden ligge i de regionale sentrene knyttet til spesialisthelsetjenesten. Her skal medikamentell behandling gjennomføres som en del av et helhetlig behandlingsopplegg, der mange instanser inngår i et forpliktende samarbeid rundt den enkelte deltaker.

I motsetning til Fremskrittspartiet, som mener LAR-opplegget og LAR-sentrene har overlevd seg selv og er blitt «en propp i systemet» – som de selv uttrykker det – mener Kristelig Folkeparti at LAR-sentrene bør fortsette som et viktig redskap i kampen for et bedre tilbud for våre rusmiddelmissbrukere.

For det andre frykter vi at all oppmerksomhet og alle ressurser rettes mot LAR. Kristelig Folkeparti mener at rusfrihet fortsatt må være målet for all rusbehandling, og vil prioritere dette. Vi tror at det i lengden gir den beste livskvaliteten. Mange tunge rusmiddelmissbrukere fyller ikke kriteriene, og de ønsker heller ikke å være i et livs langt behandlingsopplegg med opiatsubstitusjon. Vi må ikke glemme at også medikamentfri behandling har gode resultater å vise til.

Sosial- og helsedirektoratet evaluerer for tiden LAR, da det har vist seg at det er store regionale variasjoner når det gjelder organisering og praktisering av tilbudet.

Kristelig Folkeparti ser fram til resultatet av denne evalueringen. For oss er det viktig at personen som er under legemiddelassistert behandling, får god, helhetlig oppfølging og ettervern i kommunene med sosiale tjenester som bolig, arbeid, skoloring og annen aktivitet.

Fastlegen kan i dag ikke på egen hånd iverksette legemiddelassistert rehabilitering. Forskrivning kan unntaksvis starte opp hos fastlegen i ventetiden, dersom vedkommende er godkjent for LAR-behandling. I veilederen «Vanedannende legemidler» står det at pasienten kan «unntaksvis få utskrevet egnet substitusjonsbehandling i en periode på inntil 3 måneder».

Vi erkjenner at dersom ventetiden blir lengre, kan det oppstå et vakuum for pasientene. Denne problematikken bør være en del av evalueringen, selv om det gjelder få personer. Statens helsetilsyn har også behov for at dette blir klarlagt.

Mye positivt har skjedd de siste årene. For Kristelig Folkeparti er det viktig at en har fått lavterskel helsetilbud som kan fange opp brukere som ikke selv greier å oppsøke sin fastlege.

Rusmiddelmissbrukerne har fått de samme rettigheter som andre etter pasientrettighetsloven. Fra 1. september får de bl.a. rett til vurdering ved et LAR-senter innen 30 virkedager. Vi forventer at retten til en individuell plan brukes som et redskap særlig for tunge rusmiddelbrukere med behov for et langvarig og koordinert hjelpetilbud, med eller uten legemiddelassistert rehabilitering.

Ola D. Gløtvold (Sp) [13:39:01]: I forbindelse med Rusreform I og II ble denne omsorgen lagt inn under spesialisthelsetjenesten, og dermed skal disse klientene etter hvert ha de pasientrettigheter som pasientrettighetsloven beskriver. Det er imidlertid veldig mange i dag som står og venter på et behandlingstilbud. Det er anslått fra fagmiljøene at behandlingsbehovet omfatter ca. 7 000 tunge sprøytenarkomane, og at bare vel 2 400 av disse i dag er under behandling. Det er derfor klart at det må tas noen krafttak her for å få dette slik det bør være.

Flertallet i denne saken, hvor Senterpartiet inngår, understreker at LAR-sentrene fortsatt skal være basis i legemiddelassistert rehabilitering der medikamentell behandling gjennomføres som en del av et helhetlig rehabiliteringsopplegg der mange instanser må inngå i et forpliktende samarbeid rundt den enkelte klienten. Sosial- og helsedirektoratet er nå gitt i oppdrag å gjennomføre en uavhengig og helhetlig evaluering av LAR-virksomheten i landet, og den evalueringen skal være avsluttet i november 2004. Vi har bedt om at dette blir forelagt Stortinget på en egnet måte, slik at vi kan være med og diskutere veien videre.

Det er viktig at en har LAR-sentre som kan ta imot de klienter som skal ha behandling, og at det ikke blir en forverring av situasjonen og lidelsene når en står i ventekø. Som andre representanter også har vært inne på, er bl.a. det å få utredning innen 30 dager en av de viktige faktorene for å få en god behandling.

Vi mener at det er nødvendig å utarbeide en opptrappingsplan for behandling av rusmiddelavhengige der

både kommunenes og spesialisthelsetjenestens ansvarsområder tydeliggjøres, og der de nødvendige økonomiske ressurser stilles til disposisjon for å bedre behandlings- og rehabiliteringstilbudet til denne pasientgruppen. Dette innebærer en betydelig økning i kapasiteten når det gjelder LAR-sentrene.

Det er gledelig at Regjeringen har lagt inn noe mer midler i revidert nasjonalbudsjett, men vi mener at det også i forbindelse med kommende statsbudsjett må være en markant økning hvis disse målsettingene skal kunne sikres. Det er viktig at det følges opp også innenfor andre behandlingstilbud enn LAR, slik at et bredt spekter av behandlingstilbud rundt den enkelte klient kan bidra til varig uavhengighet av rusmidler. Det må være det store siktemålet. Som også representanten Woie Duesund var inne på, alt arbeidet når det gjelder rusområdet, bør ha rusfrihet som siktemål. Da er det viktig at de praktiske, sosiale tingene ligger der også, med hensyn til bolig, arbeid, sosial kontakt og sosial rehabilitering.

I veilederen fra Statens helsetilsyn «Vanedannende legemidler – forskrivning og forsvarlighet» går det fram at Statens helsetilsyn aksepterer at fastlegene innenfor gitte kriterier kan forskrive A- og B-preparater som vurderes som adekvate i behandling av den enkelte pasient. Helseministeren har i brev sagt at han ikke egentlig er for en slik ordning og sier nei til en slik bruk av preparater, men det er veldig viktig at denne gråsoneproblematikken blir avklart og utredet. Vi mener at Helsedepartementet må sørge for å tydeliggjøre fastlegenes både muligheter og begrensninger og hvilke kriterier man skal bruke for å utskrive preparater til bl.a. rusmiddelmissbrukere. Det er viktig at disse gråsonene også tas bort, og at en får en god behandlingsform, som er trygg. Vi er redd for at en liberalisering, for det er det vi ser i dette forslaget til en viss grad, kan føre til at mer metadon enn i dag kan komme på ville veier. Vi har bl.a. i mitt eget fylke i dag erfaring med at det finnes metadon der det ikke skulle finnes metadon å bruke.

Vi håper at Regjeringen med bakgrunn i denne saken – som det er prisverdig at vi får en debatt rundt, det må jeg si til forslagsstillernes ære – får til en klar opptrapping når det gjelder kapasiteten i disse LAR-sentrene, at vi også får tiltak på kommunenivå og i de sektorer hvor det kreves tiltak, slik at det blir et helhetlig opplegg, og at ventetiden både på utredning og behandling kan kuttes ned.

Statsråd Dagfinn Høybråten [13:44:27]: Altfor mange rusmiddelmissbrukere venter for lenge på å få et tilbud om behandling, herunder legemiddelassistert rehabilitering. Det har siden oppstarten av dette tilbudet vært en kraftig økning i antall personer som er inntatt i behandling. Samtidig har vi for mange på venteliste. Ifølge de siste rapporter fra 1. mai 2004 var 2 584 inntatt i behandling, samtidig som 573 stod på venteliste for behandling ved de regionale sentrene. Det betyr at antallet i behandling har økt med 153 siden årsskiftet, og at 23 flere står på venteliste.

Det er et klart mål for Regjeringen å styrke tilbudet, både kvantitativt og kvalitativt. Regjeringen har de siste

årene styrket tiltaket betydelig budsjettmessig, senest i årets budsjettforslag og i revidert nasjonalbudsjett for i år. For å sikre at alle som kvalifiserer for denne behandlingen, får det, har vi dessuten i eget rundskriv presisert at det kan gjøres unntak fra inntakskriteriene ut fra en samlet vurdering.

Legemiddelassistert rehabilitering er med rusreformen definert som en tverrfaglig spesialisert behandling av rusmiddelmissbruk, og LAR-sentrene er en del av spesialisthelsetjenesten. Rusmiddelmissbrukeres pasientretigheter er styrket, bl.a. ved en rett til å få sin helsetilstand vurdert innen 30 dager, mulighet for valg av behandlingssted og klageadgang.

Spesialisthelsetjenesten har en sentral rolle når det gjelder vurdering og utredning av den enkelte pasient, beslutning om inntak, spesialisert oppfølging samt råd og veiledning til førstelinjen. Forskning viser at forskrivning av legemidler i rehabiliteringsøyemed må følges av nødvendige psykososiale støttetiltak. Spesialisthelsetjenesten har også her en sentral rolle i å sikre helhetlig oppfølging. Den kompetanse og erfaring som her er bygd opp, må videreføres og utvikles for å sikre god og forsvarlig behandling av den enkelte. Fastlegene har også en vesentlig rolle i den samlede rehabiliteringsinnsatsen. Legene, sammen med sosialtjenesten, henviser, gir nødvendig behandling for andre sykdommer og bidrar til den helhetlige oppfølgingen lokalt av den enkelte pasient.

Jeg må få presisere at legemidler til bruk ved legemiddelassistert rehabilitering bare kan rekvireres til den enkelte pasient når vedkommende er med i tiltak godkjent av myndighetene. Dette går klart fram av utleveringsforskriften. Vedvarende forskrivning utenom slike opplegg vil være uforsvarlig og en mulighet kun rent unntaksvis. Jeg ser at det kan være behov for en nærmere klargjøring av regelverket på dette området, slik flere talere har vært inne på. Vi er godt i gang med en helhetlig evaluering av legemiddelassistert rehabilitering, og resultatene skal danne grunnlag for en gjennomgang av organisering og regelverk. Eventuelle endringer i regelverket bør basere seg på dette.

Som jeg har pekt på i mitt innlegg, forsterker Regjeringen innsatsen på flere områder med sikte på å styrke behandlingstilbudene kvantitativt og kvalitativt. De regionale helseforetakene har en stor og viktig rolle i så måte. Helsedepartementet arbeider i disse dager med en strategiplan som vil trekke opp nasjonale perspektiver og strategier på rusområdet, som et ledd i det videre arbeidet med å bedre behandlingstilbudene til rusmiddelmissbrukere. Fokus i dette arbeidet vil være å sikre kapasitet og kvalitet i det samlede tilbudet.

La meg understreke at jeg fullt ut deler representanten Alvheims synspunkt om at rusmiddelmissbrukere skal behandles på en likeverdig måte i helsetjenesten. Jeg mener at legemiddelassistert rehabilitering gjennom rusreformen tydelig er blitt plassert som en spesialisert helsetjeneste, som en del av spesialisthelsetjenesten, og dermed er det ingen form for diskriminering i det at man henvises fra en generalist til et spesialisert tilbud. Det skjer på alle områder i helsetjenesten. Slik bør det også være for rusmiddelmissbrukere.

Det er et område som krever spesiell kompetanse, spesielt fokus og et tverrfaglig arbeid, og derfor bør vi ha en slik spesialisert tjeneste. Men når vi har satt i gang en bred og uavhengig evaluering av LAR, er det fordi vi er åpne for at nye tanker kan tenkes. Vi er åpne for at de erfaringer som blir dokumentert, kan tilsi endringer. Men jeg mener at ikke minst hensynet til de brukerne og pasientene som er berørt av dette, tilsier at eventuelle endringer skjer på grunnlag av en slik bred og systematisk evaluering. Det er en prosess som vi for en tid tilbake satte i gang, og som vi vil slutføre, og vi vil komme tilbake med resultatene overfor Stortinget på en egnet måte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bjarne Håkon Hanssen (A) [13:49:44]: Jeg synes det var et ryddig innlegg fra statsråden.

Jeg har lyst til å stille et spørsmål med utgangspunkt i følgende forsøk på en situasjonsbeskrivelse: En heroinmisbruker kommer til fastlegen sin. Misbrukeren er åpenbart svært nedkjørt, og fastlegen vurderer det dit hen at det faktisk er fare for liv og helse. Misbrukeren er svært motivert for og ønsker legemiddelassistert rehabilitering. Fastlegen bestemmer derfor at det skal søkes om plass. Men fastlegen vet at det er lang ventetid, og mener at det ikke er forsvarlig å vente med å starte behandling inntil misbrukeren er godkjent i LAR. Han ønsker derfor å komme i gang med en individuell plan, starte opp et rehabiliteringsopplegg og i den sammenhengen også f.eks. forskrive Subutex. Etter at Stortinget er ferdig med saken i dag, kan fastlegen gjøre dette, eller kan han det ikke?

Statsråd Dagfinn Høybråten [13:51:06]: Jeg skal ikke forskuttere Stortingets behandling, men slik det ligger an i innstillingen, er det ikke sannsynlig at det blir vedtatt endringer i eksisterende regelverk her i dag. Det betyr at det er det regelverket som vil gjelde inntil man har evaluert det ferdig – noe vi vil gjøre fram til november – og eventuelt har gjort endringer i det. Ifølge det regelverket, og dette er det redegjort for i innstillingen, har fastlegen mulighet til unntaksvis og på individuell basis å gi et slikt tilbud når brukeren er tatt inn, men venter på å komme i gang med et LAR-opplegg. Komiteen har presisert at man bør ha en kontinuitet også unntaksvis utover tre måneder dersom det er nødvendig, og det vil være svaret på det spørsmålet som representanten Bjarne Håkon Hanssen reiser.

John I. Alvheim (FrP) [13:52:26]: Jeg ser frem til evalueringen av LAR-prosjektet, og vi skal være villige til å tenke nytt sammen med departementet for å gjøre situasjonen enklere for den narkomane å få den hjelp han har krav på.

Svaret på spørsmålet fra Bjarne Håkon Hanssen til helseministeren er nei. Fastlegen har i dag ikke anledning etter gjeldende rett og lov å starte Subutex-behandling på en pasient hvis han ikke har vært inne og vært vurdert av LAR.

Og her er mitt spørsmål til helseministeren: Er det virkelig slik? Og hvis det er slik at det er forbudt, vil helseministeren gjøre noe med det også før vi kommer inn i evalueringsprosessen, slik at en fastlege, etter den beskrivelse Bjarne Håkon Hanssen gav, av legeetiske grunner kan redde denne pasientens liv uten å bli straffeforfulgt?

Statsråd Dagfinn Høybråten [13:53:41]: Jeg synes det er unødvendig å spisse spørsmålet på den måten som representanten Alvheim nå gjør. Representanten Alvheim vet godt at det kan tenkes nødrettssituasjoner hvor en lege har en overordnet plikt til å redde liv. Men det er ikke et generelt unntak fra gjeldende lover og regler til å handle slik under en hvilken som helst omstendighet. Det er ingen som vil straffeforfølge en lege som står i en nødrettssituasjon. Det ville være i strid med grunnleggende prinsipper i norsk rett.

Sigbjørn Molvik (SV) [13:54:39]: For det første er jeg glad for at statsråden, slik jeg oppfatter det, gir et så klart signal om at den gråsoneproblematikken som flere har vært inne på, blir en del av evalueringen av LAR.

Så til spørsmålet. En samlet komitee står bak et forslag i innstillingen der «Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2005 å legge fram en plan for å øke kapasiteten i behandlings- og rehabiliteringstilbudet til rusmiddel-misbrukere». Bakgrunnen for dette er den uakseptabelt lange ventetiden.

Flertallet i komiteen understreker også at ressursene til rusbehandlingen må økes i de kommende budsjettene. Spørsmålet blir da: Vil statsråden sørge for at man i den planen for å øke kapasiteten som jeg forutsetter kommer i statsbudsjettet til høsten, også sier noe om ressursbehovet knyttet til denne kapasitetsøkningen?

Statsråd Dagfinn Høybråten [13:55:38]: Slik jeg opplyste om i mitt hovedinnlegg, er departementet i full gang med å utarbeide en strategiplan for rusfeltet, hvor det fokuseres på både kvalitet og kapasitet i denne viktige tjenesten. Det er helt naturlig at man i forbindelse med denne gjennomgangen også vurderer ressursbehovet. Vi vil redegjøre for dette i statsbudsjettet for 2005.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [13:56:42]: LAR er langt mer enn medikamentell behandling der de tyngste rusmiddel-misbrukerne får metadon eller Subutex fra sin fastlege. LAR-prosjektet ble opprettet nettopp fordi man erkjente at medikamentell behandling alene ikke er et faglig tilstrekkelig tilbud til denne pasientgruppen. LAR eller lavterskel helsetilbud kombinerer medikamentell behandling med psykososial oppfølging av misbrukerne og har vist seg å ha god effekt når det gjelder å redusere illegale rusmidler, og har bidratt til færre overdosedødsfall.

Nettopp av den grunn er det viktig at tilbudet ikke ut- hules, men tvert imot styrkes og utbygges videre, slik Samarbeidsregjeringen har prioritert.

Til tross for stor satsing på LAR de siste årene er dess- verre kapasiteten fremdeles for lav i forhold til behovet. Regjeringen har derfor prioritert LAR og rusomsorgen i sine budsjett.

LAR-senteret MARiT i Helse Midt-Norge har ansvar også for Nord-Norge, totalt seks fylker, noe som har ført til lange ventelister. For å øke kapasiteten og redusere ventelistene i nord har Regjeringen lagt til rette for at et nytt senter blir operativt i Tromsø fra høsten av. NRK Møre og Romsdal formidlet 30. mars at metadonbehand- ling av narkomane i Midt-Norge og Nord-Norge har gitt svært gode resultat sammenlignet med resten av landet. Flere holder seg rusfrie over tid, og stadig flere får bolig og jobb. Senteret har satset mye på god oppfølging av hver enkelt bruker. Det nytter!

Helge Waal, professor ved seksjon for kliniske rus- middelproblem ved Universitetet i Oslo, hevder at god oppfølging kan være en av grunnene til at region Midt- Norge kan vise til så gode resultat. Jeg ser derfor ikke LAR-sentrene som en propp i systemet, slik representan- ten Alvheim hevdet i sitt innlegg. Tvert imot ser jeg at de må styrkes.

Legeforeningen uttalte på sitt høringsmøte i Stortinget 16. februar:

«Hvis forslaget om å la fastlegene forskrive medika- menter går igjennom, er Legeforeningen bekymret for at rusomsorgen blir satt 20 til 30 år tilbake i tid.»

Vi ser en positiv utvikling, og vi er på rett vei. Vi må unngå forhastede, enkle løsninger som kan bli mer til skade enn til gagn.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 3100)

S a k n r . 6

Forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 11. mai 2004 (jf. Innst. O. nr. 71):

«Stortinget ber Regjeringen innen utgangen av 2004 legge frem sak for Stortinget på egnet måte om oppnev- ning av spesialnemnd for behandling av søknader om dis- pensasjon fra lov om bioteknologi knyttet opp til § 2-14 og forslag til forskrifter.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 3100)

S a k n r . 7

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 11. mai 2004 (jf. Innst. O. nr. 71):

«Stortinget ber Regjeringen om å utrede opprettelse av biobanker for navlestrengsblod og legge fram saken for Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2005.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 3100)

S a k n r . 8

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 3. juni 2004 (jf. Innst. O. nr. 80):

«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå og legge frem en oversikt over og en evaluering av regelverket for friinntektsordningene knyttet til de ulike trygde- og stø- nadsordninger basert på folketrygden.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 3100)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Da er vi klare til å votere i sakene på da- gens kart.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 9 (2003-2004) – årsmelding fra styret for Pensjonsordningen for stortingsrepresentanter for budsjettåret 2003 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram seks for- slag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Ulf Erik Knudsen på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 3 og 4, fra Torny Pedersen på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 5 og 6, fra Magnar Lund Bergo på veg- ne av Sosialistisk Venstreparti

Det voteses først over forslag nr. 5, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen opprette to separate budsjettposter for billettstøtte og filmproduksjon på statsbudsjettet, og gjøre billettstøtten til en overslags- bevilgning.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 84 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.08.57)

Presidenten: Det voteses over forslag nr. 6, fra Sosia- listisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2005 utrede eierskap og drift av Norsk filmstudio AS, på en måte som sikrer driften av det eneste profesjonelle filmstudioet i Norge.»

Senterpartiet og Arbeiderpartiet har varslet at de støtter dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 56 mot 45 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.09.18)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 3 og 4, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at det innføres 6 pst. merverdiavgift for hele filmbransjen fra 1. november 2004.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendig lovendringsforslag og tiltak slik at merverdiavgift kan innføres fra 1. november 2004.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 77 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.09.35)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram sak om innføring av 6 pst. merverdiavgift for kino- og filmbransjen og nødvendige lovendringer med innføring fra 1. januar 2005.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen evaluere ordningen med 6 pst. merverdiavgift for kino- og filmbransjen etter maksimum 3 år, og komme tilbake til Stortinget i egnet form.»

Arbeiderpartiet har varslet at de ønsker å støtte disse forslagene subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet bifaltes med 60 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.10.02)

Komiteen hadde innstillet:

I

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med stortingsmeldingen om kultur og næring legge frem en gjennomgang av ulike tiltak som kan bidra til at flere uten-

landske filmer produseres i Norge, slik at dette kan behandles i inneværende stortingsperiode.

II

St.meld. nr. 25 (2003-2004) – om økonomiske rammebetingelser for filmproduksjon – vedlegges protokollen.

Presidenten: Innstillingen er fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, men regjeringspartiene har varslet at de ønsker å støtte innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Torny Pedersen satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at tilbud om krisesenter lovfestes.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 64 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.10.49)

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget ber Regjeringen etablere en helhetlig finansieringsplan for krisesentre slik at statlig tilskudd er 80 pst. og 20 pst. dekkes av kommunene. Det statlige tilskuddet øremerkes. Regjeringen bes fremme forslag i tråd med dette senest samtidig med forslag til budsjett for 2005.

Presidenten: Presidenten regner med at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 60 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.11.27)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har May Hansen satt fram et forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«1. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om et lovfestet tilbud om incestsentre. Lovforslaget må følges opp av en helhetlig finansieringsplan der 80 pst. er statlig tilskudd og 20 pst. dekkes av kommunene. Regjeringen bes fremme forslag i tråd med dette senest samtidig med forslaget til kommuneøkonomi for 2005.

2. Stortinget ber Regjeringen opprette en døgnåpen, nasjonal og gratis krisetelefon for incestutsatte.
3. Stortinget ber Regjeringen legge fram en plan for framtidige etableringer av incestsentre. Mannlige utsattes særskilte behov må vurderes spesielt i en slik plan, og gjennomføringen av planen må tidfestes.
4. Stortinget ber Regjeringen sikre finansieringen av fellesekretariatet for incestsentrene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 87 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.11.50)

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2004 foreta en vurdering av hvilket tilbud incest-sentrene skal gi, hvordan tilbudet skal organiseres og finansieres og hvorvidt tilbudet skal lovfestes.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten har Bjarne Håkon Hanssen satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet.

Komiteen hadde innstillet:

I

Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2005 legge fram en plan for å øke kapasiteten i behandlings- og rehabiliteringstilbudet til rusmiddelmissbrukere.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Dokument nr. 8:56 (2003-2004) – forslag fra stortingsrepresentantene John I. Alvheim og Bjarne Håkon Hanssen om tilrettelegging av fastlegers mulighet til å tilby legemiddelassistert rehabilitering – avvises.

Presidenten: Her foreligger et alternativt forslag fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede hvordan det kan legges til rette for at fastlegene gis rett til å avgjøre om pasientene skal tilbys legemiddelassistert rehabilitering.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 62 mot 38 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.12.54)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 11. mai 2004:

«Stortinget ber Regjeringen innen utgangen av 2004 legge fram sak for Stortinget på egnet måte om oppnevning av spesialnemnd for behandling av søknader om dispensasjon fra lov om bioteknologi knyttet opp til § 2-14 og forslag til forskrifter.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 83 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.13.20)

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Det votes over forslag oversendt fra Odelstingets møte 11. mai 2004:

«Stortinget ber Regjeringen om å utrede opprettelse av biobanker for navlestrengsblod og legge fram saken for Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2005.»

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Det votes over forslag oversendt fra Odelstingets møte 3. juni 2004:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå og legge fram en oversikt over og en evaluering av regelverket for friinntektsordningene knyttet til de ulike trygde- og stønadsordninger basert på folketrygden.»

Det er Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet som opprinnelig står bak forslaget, så presidenten antar at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes med 60 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.14.03)

S a k n r . 9

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 14.15.
